Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

לאדזשער פאלקסבלאט

Nr. 264 | Łódź, Czwartek 14 listopada 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז דאנערשטאג, יא. מרחשון תר״צ | 264

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224=71

„איך קוק רוהיג אויף דער צוקונפט"

אינטערוויאו פון „נייעם פאלקסבלאט" מיט סיים מארשאלעק דאשינסקי

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי, האט היינט אויפגענומען דעם ווארשאווער קארעס־פאנדענט פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר וועלכען ער האט צ. א. ערקלערט, דאס די מעלדונגען פון די האלב־אפיציעלע צייטונגען, אז די סיים־סעסיע איז אפגעלייגט געווארען אויף 30 טעג, כדי די דע־פוטאטען זאלען זיך קענען בערוהיגען, זענען נישט קיין בעגרינדעטע, ווארום די דעפוטאטען זענען צוגע־טראטען צו דער ארבייט גאנץ רוהיג, און זיך נישט געהאט ברעה צו פערנעהמען מיט זייטיגע זאכען.

א פאקט איז — האט ער געזאגט, — אז דעם סיים לאזט מען נישט ארבייטען. נאך 255 טעג נאך צוזאמענגענעם רוהען בלייבט אויס קוים 85 טעג אויף ארבייט...

דאן האט דערקלערט דער מארשאלעק דא־שינסקי, אז ביים איצטיגען סיים און דער איצטיגער רעגירונג וואלט געקאנט זיין א רוהיגע צוזאמענ־ארבייט ווען... דער סיים וואלט זיך האבען אפגע־זאגט צו בעטראכטען דעם בודזשעט און דעם ענקעטשעכאוויטש. אבער דאס וואלט דאך געווען א זעלבסטמארד פאר׳ן סיים גופא.

— איך קוק רוהיג אויף דער צוקונפט, — האט פערענדיגט דער סיים־מארשאלעק — נישט קוקענדיג אויף די אנגריפען פון די גוט־געצאהלטע זשורנאליסטען פון דער האלב־אפיציעלער פרעסע!

אויסצייכנונגען

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). דער דיכטער קאזשים. וויערזשינסקי און די ספּארטלערין פר. קאנאפּצקא האבען בעקומען דעם נאציאנאלען אויסצייכנונגס־קרייץ פאר פערדינ־סטען אויפ׳ן ספּארט־געביט.

קלאנגען

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). אין דער שטאט האבען זיך היינט פערשפרייט קלאנגען, אז די סמך פון דייטשע ידיעות וועגען דעם, אז היינט זאל אויסברעכען א מלוכה־אטענטאט: אנהויבען זאל זיך עס דערפון, וואס אפיצירען זאלען אהיין אין דער נעפיורע פון סיים.

און... היינט 1 א זייגער זענען אין סיים פאקט נעקומען 4 אפיצירען, וועלכע האבען סהם אין דער בעגלייטונג פון א „וואשנע" בעטראכט די נעפיורע.

די גאנצע מעשה האט זיך, וועלבסטפערשטענד־ליך, אויסגעלאזט מיט גארנישט.

„רעגירונג איז געקומען צו הילף דעם האנדעל"

קאנפערענץ איז האנדעלס=מיניסטעריום

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). היינט האלב איינס א זייגער איז פארגעקומען א קאנפערענץ אין האנדעלס־מיניסטער יום וועגען אויספארשען די לאגע אין האנדעל.

אין דער דיסקוסיע האט גענומען א ווארט דער סענאטאר טרוסקער, וועלכער האט דער־קלערט, אז די גאנצע „פארשונג" האט נישט קיין בעדייטונג, כל זמן ס׳איז נישט ערלעדיגט די פראַ־גע פון שטייערן בנוגע דער אינדוסטריע, און עס ווערען פריווילעגירט די קאאפעראטיוען.

דאן האט גענומען א ווארט דער האנדעלס־מיניסטער, וועלכער האט געזאגט, אז דער האנדעל איז באמת מיט דריי יאהר צוריק געווען פער־פאלגט, אבער די רעגירונג איז געקומען צו־הילף דעם האנדעל און נאך דער אויספארשונג פון דער האנדעלס־לאגע וועט מען קענען געבען רעאלע הילף. מיט בלויע מעמאריאלען — האט ער גע־זאגט — קען מען אבער דעם ענין נישט ער־לעדיגען.

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). דער טלוכה־פרעזידענט האט היינט אויפגענומען דעם פינאנץ־מיניסטער מאטושעווסקי.

זיצונג פון דער קאמיסיע צו רעגולירען די פרעזידיום=פראגע אין „קאלא"

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאניש).

אין דער פריוואט־וואוינונג פון רעפ. פארש־טיין איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קא־מיסיע, וועלכע איז אויסגעוועהלט געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון „קאלא" מיט דער אויפגא־בע צו רעגולירען די אינערליכע בעציהונגען אין דער יודישער „קאלא" און קודם כל די פראגע פון פרעזידיום, אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט חוץ דעם רעפ. פארשטיין, אויך סענ. ד״ר ראזוידזאהן, און אלס פערטרעטער פון די מזרח גאליציאנער רעפּוטאטען סענ. ד״ר שרייבער.

איבערראשענדע נייעס!

צוליב דער קריטישער צייט האב איך פערקלענערט די פרייזען פון אלערליי קאסמעטיק, ווי:

טואלעט=זייפען, פערפומען, פודערן, קעלנישע וואסערן א. א.

אויסערדעם האב איך פארגעברייט פאר דער געעהרטער קונדשאפט

אן איבערראשענדע פרעמיע

ביי יעדען איינקויף ווערט ערויס־געגעבען א קופאן, פערזעהען מיט מיין פירמע-שטעמפעל ביים צושטעלען אזעלכע 10 קופאנען בעקומט דער קויפער

בחנם

אן אריגינעלע אמעריקאנער

זשילעט-מאשינקע

— אדער לויט וואונש —

1/4 טוץ ערשטקלאסיגע טואלעט=זייף

קומט און איבערצייגט אייך! נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט! קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג

פערפומעריע

J. DRUKIER

ZAWADZKA 11

TEL. 175-92

פאר אנגראסיסטען ראבאט!

GRAL NICKLANDO LNEMU!

שויך

היינט, דעם 14 נאוועמבער

און מארגען, דעם 15 נאוועמבער

די ציהונג פון 1. קלאס 20=טע מלוכה=לאטעריע

הויפט= 750.000 זל. געווינס

ביז איצט נאך נישט געוועזענע

אלגעמיינע סומע פון געווינסען 32 מיליאן זל.

קאלאסאלע שאנסען. א העלפט לאסען געווינען אין 2 פרעמיעס.

מינימאלע ריזיקא! זעהר נידריגע פרייזען — נישט געענדערט.

1/4 לאס 10 זל. 1/2 לאס 20 זל. 3/4 לאס 30 זל. 1/1 לאס 40 זל.

ווער עס זארגט פאר זיין וואוילשטאנד קויפט אונזער לאס

אונזער גליקליכע קאלעקטור

E. LICHTENSTEIN

Warszawa, Marszałkowska 146.

ŁÓDŹ, Piotrkowska 72, telefon 256-68

Piotrkowska 11, telefon 182-99

P. K. O. 64.209 קאנטא — די פירמע עקזיסטירט פון 1835.

די פרעמיע 400.000 זל. אויפן נ׳ 110562 איז אויך געפאלען ביי אונז

דער מזל דינט שטענדיג אונזערע שפּילער!

גרוסען פון בראזיליען

נישט קענענדיג צוליב ווייניג צייט פער־זענליך אפגעבען די גרוסען פאר קרובים און בעקאנטע פון בראזיליען, פ׳ן וועלכען כ׳בין פארגעסטערן געקומען, בעט איך די פאראינטערעסירטע צו מעלדען זיך צו מיר שריפטליך אדער מינדליך

אין אזארקאוו אדער אין לאדז

קארנבראט׳ס צוקערניע, ציגעל=גאס 33

(מאנטאג און דאנערשטאג)

שאול זשעפּקאוויטש.

בעקאנטמאכונג.

דער רעסטאראטארען- און ביער-האלע-בעזיצער=פעראיין

מאכט בעקאנט אלע מיטגלידער, אז די ביטעס אויף

אקציז=פאטענטען

מוזען שוין אפגעגעבען ווערען שפעטעסטענס ביז׳ן 15=טען ד. ח.

די ביטעס ווערען געשריבען אין פעראיין זאוואדזקא 4, טעגליך פון 5–7 אווענד.

די פערוואלטונג.

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדער איך אויף איצעקל שאפ פון קאמעניעץ-פאדאלסק, וועלכער וואוינט ביי זיין טאכטער, שיינדעל פ. פון ערשטען מאן אסטראווסקא, דער געוועזענער פאבריקאנטקע פון דער פירמע „אסטראווסקי און בירענצווייג" אויף קילינסקי-גאס 120, אין משך פון 3 טעג, אפ-צושיקען די אין יאהר 1927 פון מיר גענומענע 350 זל. וועקסלען כלומרשט פאר די שדכנים דימקאווסקי ושותפו אלס שדכנים. איך ווארן איהם, אז פאר די שפעטערדיגע קאנסעקווענצען בין איך נישט פעראנטווארטליך.

11658 — ב. פארעצקי.

זאל פילהארמאניע : פאלקס-אוניווערזיטעט

נארוטאוויטשא 20 — ביי דער געז. „קולטור=ליגע"

שבת, דעם 16. נאוו., 10 פרי קומט פאר אין זאל פילהארמאניע

א פארלעזונג פון ה׳ ב. איסוראוויטש (ווארשע)

א. ד. ט. „די דערוואכונג פון מזרח"

טעזן: 1) מערב און מזרח. — פאלק און מענטש — געזעצן פון מענטשלעכן לעבן.

2) יאפאן. איינגעארטיקטע פון לעבנס-שטייגער. — אייראפעאישע פארמען פון געז. לעבן. — די מאדערנע באוועגונג.

3) כינע. זיטן און מנהגים. — סאציאל-עקאנאמישע לאגע. — די רעוו. באוועגונג און אירע סיבות. — די איצטיקע לאגע.

4) אינדיע. די מיסטישע באוועגונג. — דער פאנטאסטישער קאמף. — די משיח-אידעען. — גאנדי און מאקדאנאלד. — די נאנטסטע פערספעקטיוון.

צום סוף ווערט דער פארלעגענט דערציילן מעשה׳לעך און לעגענדעס און מזרח.

בילעטן צום פרייז פון 50 גר. ביז 1 זל. באקומט מען יעדן אוונט פון 7 ביז 9 אין קולטור-ליגע (בזשעזשינער 23), און ערב.-ווינקל (פאלודניאווע 20) און אין טאג פון דער פארלעזונג — ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

11669

ערמארדעט איזד. פרוי, איזד פערוואונדעט
ווידער א רוצח'ישער אנפאל פון אן'אראבער-באנדע

ירושלים, 13. (יט"א טעלעגראפיש) נעבען חדרה איז היינט פיינאכט א באנדע אראבער בעפאלען א וואגע, אין וועלכען עס זענען געפאהרען דער קאלאניסט ישעיה לעווין און די פרוי קאני־שאפאר ביידע זענען פון קערקור. די רוצחים האבען די פרוי שאפאר בעסטיאליש ערמארדעט און איהר בעגלייטער שווער פערוואונדעט. אין צוזאמענהאנג מיט דעם מארד זענען 6 אראבער ארעסטירט געווארען.

פאן-אראבישער קאנגרעס זאל פארקומען אנהויב 1930 אין באגדאד

ירושלים, 13. (ספ. טעל.) די אראבישע עקזעקוטיווע גרייט־צו אויפ'ן אנהויב פון קומענדיגען יאהר א פאן־אראבישען קאנגרעס, אויף וועלכען ס'זאל אנגענומען ווערען א שטעלונג בנוגע דער ענגלישער רעגירונג.

איינער פון די וויכטיגסטע פונקטען, וואס דער קאנגרעס וועט בעטראכטען, וועט זיין די באלפור־דעקלאראציע.

דער קאנגרעס זאל פארקומען אין באגדאד.

סקאנדאלען אין ירושלים'ער געריכט

ירושלים, 13. (ספ. טעל.) דאס געריכט האט נעכטען פערמשפט דריי אראבער צו אכט יאהר שווערע תפיסה.

אין געריכט זענען דערביי פארגעקומען פראטעסט־סצענעס מצד די אנוועזענדע אראבער. פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

150 חלוצים
פון רוסלאנד קיין א"י

מאסקווע, 13. (יט"א טעלעגראפיש). 150 חלוצים פון דער קאלאניע „מעין" האבען פערלאזען רוסלאנד און זענען אפגעפאהרען קיין ארץ־ישראל.

אויטא-קאטאסטראפע מיט דעם דיכטער דוד איינהארן

פאריז. א שווערער צופאל איז געשעהען מיט דעם פאפולערען דיכטער דוד איינהארן. בעת דעם אראבשטייגען פון אויטאבוס איז אויף דעם דיכטער אנגעפאהרען א טאקסי אתם איבערגעקעהרט און צובראכען דעם ארעם.

ד״ה איינהארן האט מען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד איבערגעפיהרט אין שפיטאל.

איצט געפינט זיך דוד איינהארן אין זיין וואוינונג. זיין צושטאנד האט זיך בעדייטענד פערבעסערט.

די הלואה פון 25,000 פונט
פאר'ן יודישען נאציאנאל-פאנד

ירושלים (יט"א) די צענטראלע פון יודישען נאציאנאל־פאנד אין ירושלים האט ערהאלטען א סומע פון 15,000 פונט אויפ'ן חשבון פון אן הלואה אין דער הויך פון 25,000 פונט. די הלואה האט דורכגעפיהרט דאס לאנדאנער ביורא פון יודישען נאציאנאל־פאנד אויף גאנץ גינסטיגע בעדינגונגען.

די הלוואה איז גענומען געווארען, כדי צו דעקען די קאסטען פון די דרענאזש־ארבייטען אויף די ערד־שטחים פון חיפה, עפולה. די הלוואה וועט אמארטיזירט ווערען דורך די הכנסות פון קרן־קימת אין ענגלאנד און אירלאנד, וואס האבען לעצטענס דערגרייכט ביז 37,000 פונט און, ווי מען ערווארט, וועלען זיי אין קומענדען יאהר שטייגען ביז 75,000 פונט.

די ארבייטען וועלען צוערשט געפיהרט ווערען אויף דעם וויכטיגסטען שטח ארום דעם חיפה'ער אייגנטום, וואס נעמט ארום 33,000 דונאם. די ארבייטען, וואס ווערען שוין געפיהרט זייט 5 חדשים וועלען פארטגעזעצט ווערען א גאנצען ווינטער ביז דעם קומענדען זומער. דערביי ווערען בעשעפטיגט 260 ארבייטער.

דרייסטער גנבה-איינברוך אין א ווארשאווער פאסט-געביידע

היינטיגע נאכט ארום 3 א זייגער האט דער פאסטנאטשעלניק, וועלכער וואוינט אויף לובנע 4 אויפ'ן 3־טען שטאק דערהערט עפעס א פערדעכטיגע בעוועגונג אינוועניג אויף דער פאסט. ער האט שנעל געכאפט דעם רעוואלווער און ארויסגעלאפען, דארט האט ער טאקע בעמערקט עפעס פערדעכטיגע פערשוינען, צו וועלכע ער האט גלייך גענומען שיסען.

אויף דער שיסעריי איז אנגעלאפען פאליציי, מען האט גענומען זוכען, אבער די גנבים האבען איבערגעלאזט זייערע מאשינארקעס, די גנב'ישע מכשירים און א פאק מיט מארקעס און זענען אין דער פינסטערניש אנטלאפען.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, האבען די גנבים זיך אריינבעקומען אין דער פאסטער שטאל פון הויז נומער 71, וואס געהערט צו בראמבערג און ראטלעוו, און פון דארט האבען זיי געמאכט אן אונטערגראבונג דורך דער דיקער וואנד פון דעם דערנעבען־הויז, וואס גרעניצט זיך מיט דער פאסט־געביידע פון לובנא 4.

לויט דער דיק פון דער וואנד, זאגט די פאליציי ארויס די מיינונג, אז די גנבים האבען ביי דער אונטערגראבונג געארבייט עטליכע נעכט און דערין האבען געמוזט אנטיילנעהמען 5—6 מאן. זיי האבען זיך פערמאסטען אויף א מיליאנען־גנבה.

די פאליציי האט פערפיהרט אן ענערגישע אויספארשונג.

אנטיסעמיטישע אונרוהען אין בערלינער אוניווערסיטעט

בערלין, 13. (ספ. טעל.) פון היינט אין דער־פריה אן איז די אוניווערזיטעטס־געביידע בעלאגערט דורך פאליציי, עס ווערען אריינגעלאזט נאר סטודענטען. מען גלויבט, אז נאך היינט וועט דער רעקטאר שליסען די אוניווערזיטעט אין צוזאמענהאנג מיט די נעכטיגע אנטיסעמיטישע אונרוהען.

אונרוהען אין דובלינער אוניווערזיטעט

דובלין, 13. (ספ. טעל.) אין דער היגער אוניווערזיטעט איז געקומען צו שטארקע אונרוהען.

אין דער אוניווערזיטעטס־געביידע זענען געקומען א גרופע אפיצירען, וועלכע האבען געוואלט ווערבירען סטודענטען אין אפיצירען־קארפוס.

די סטודענטען האבען פראטעסטירט געגען דעם, בעווארפענדיג די אפיצירען מיט שטינק־באמבעס און זיי פערטריבען.

אנפאלען אויף יודישע סטודענטען אין קראקא

קראקא, 13. (טעלעפאניש). היינט איז א גרופע פון א 150 פוילישע סטודענטען בעפאלען אין אוניווערזיטעט 9 יודישע סטודענטען און זיי מערקליך צושלאגען. 3 פון די צושלאגענע האבען פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

פאליציי האט צוטריבען די כוליגאנעס.

גרויסע פראטעסט-בעוועגונג אין אמעריקא
געגען דער קאמפאניע, וואס ווערט געפיהרט אין פוילען אויף אונטערצוגראבען די ציש"א-שולען

ניו־יארק, 13. (יט"א טעלעגראפיש) דער פרעסע־שרייבער־פעראיין, דער יודישער פען־קלוב און די יודישע קולטור־געזעלשאפט האבען אונטערגענומען א גרויסע פראטעסט־קאמפאניע געגען דער קאמפאניע, וואס ווערט אין פוילען, דורכ'ן „היינט" אנגעפיהרט מיט'ן צוועק צו אונטערגראבען די יודישיסטישע שולען (פון דער צענטראלער יודישער שול־ארגאניזאציע), אינגיכען וועט אין ניו־יארק אין צוזאמענהאנג דערמיט פארקומען א גרויסער פראטעסט־מיטינג.

ניו־יארק, 13. (יט"א טעלעגראפיש) א גרופע אנגעזעהענע ארבייטער־טוער, ווי מ. ליטוואק, וולארעק, ד"ר האפמאן (צביון), וויינבערג און אנדערע האבען פראקלאמירט א פראטעסט־קאמף געגען דער קאמפאניע, וואס ווערט געפיהרט דורכ'ן היינט מיט'ן ציל אונטערצוגראבען די שולען פון צ.ש.א. די גרויסע פארערט אויף אלע סימפאטיקער פון די יודיש־וועלטליכע שולען צו קומען זיי צו הילף.

געשטארבען פרוי זובקאוו
די שוועסטער פון עקס-קייזער ווילהעלם

בערלין, 13. (ספ. טעל.) היינט 7 אין דער־פריה איז אין באן געשטארבען די פרוי זובקאוו, א שוועסטער פון עקס־קייזער ווילהעלם 2.

די פרוי זובקאוו איז געבוירען געווארען אין יאהר 1866 אלס א טאכטער פון דייטשען קייזער פרידריך דעם 3־טען און פון דער פרינצעסין וויקטאריא, א טאכטער פון דער ענגלישער קעניגין וויקטאריא.

אין די 80־גער יאהרען האט זי הנאים געשריבען מיט'ן פירשט אלעקסאנדער פון בולגאריען, אבער דער ראמאנטישער „אייזערנער קאנצלער" ביסמארק האט זיך ענערגיש געגענגעשטעלט געגען דער ראוויגער חתונה, זעהענדיג אין דעם א באדען פאר א קאנפליקט צווישען דייטשלאנד און רוסלאנד, דער שידוך איז צוליב דעם נישט צושטאנד געקומען.

אין 1890 האט זי חתונה געהאט מיט'ן פרינץ אדאלף שומבערג ליפע, וועלכער שטארבט אפ אין 1916. אין 1927 שליסט זי א בעקאנטשאפט מיט דעם רוסישען עמיגראנט, דער טענצער אלעקסאנדער זובקאוו, וועלכער איז אנטלאפען פון רוסלאנד און נאך א שטורמישען לעבען צופעליג אנגעקומען קיין באן.

טראץ אלע פראטעסטען פון דער קייזערליכער משפחה, האט די 61־יעהריגע פרינצעסין חתונה געהאט מיט א יונגענמאן, וועלכער האט געקאנט זיין איהר איינינקעל.

די חתונה איז דאן פארגעקומען, לויט דעם רוסישען צערעמאניאל. א סקאנדאל האט בעת דער חתונה ארויסגערופען דער פאקט, וואס די „יונגע" האט געטראגען א שלייער פון איהר מוטער — א קאסטבארען ירושה־שטיק, אויף וועלכען ס'זענען געווען אויסגעהעפט די עמבלעמען פון דער ענגלישער קעניגליכער פאמיליע.

דער פערלויף פון זייער צוזאמענלעבען איז געווען א שטורמישער; נאך א קורצער צייט איז געקומען צו סקאנדאלען. דער „יונגערמאן" האט אין פערלויף פון א קורצער צייט פערשוועגדעט זיין פרוי'ס פערמעגען אויף א סומע פון 12 מיליאן מארק. דאן איז ער אוועק פון זיין ווייב און האט אנגעהויבען זיך חבר'ן מיט פערדעכטיגע חברה, יעצט לעבט ער אלס קעלנער אין בעלגיען.

קאמענדאנט פון צפת האט אליין דערשאסען צוויי אראבער
וועלכע האבען אונטערגעצונדען א יודיש געשעפט

ירושלים, 13. (יט"א טעלעגראפיש) די ענגלישע אויספארשונגס־קאמיסיע אין א"י האט נעכטען בעענדיגט איהר טעטיגקייט. דער ערשטער איז אויסגעפארשט געווארען דער פאליציי־אפיציר קוויגלי, וועלכער איז בעת די אומרוהען געווען טעטיג אין יפו — תל־אביב... און די יודישע קרייזען האט מען זיך געריכט, אז זיינע ערקלערונגען וועלען זיין אומגינסטיג פאר יודען. ארויסגעוויזען האט זיך אבער פערקעהרט. אין זיינע ענטפערס האט ער בעשטעטיגט פיל בעהויפטונגען פון אגענט־פארשטעהער ארזו. מערימען. ער האט גענוי געשילדערט די טעטיגקייט פון אראבישען פארשטעהער האמדי הוסייני אין דער אינטערנאציאנאלער אנטי־אימפעריאליסטישער ליגע צוזאמען מיט קאמוניסטען.

דער אראבישער ארזו. סטאקער האט געוויזען דער קאמיסיע א העברעאיש בוך מיט אילוסטראציעס, וועלכע שילדערען די טעטיגקייט פון דער יודישער זעלבסטשוץ אין א"י. די יודישע אדוואקאטען האבען זיך פראינטערעסירט מיט'ן בוך און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז נאר א שילדערונג פון דער יודישער זעלבסטשוץ אין... אוקראינע.

אלע קאמיסיע־מיטגלידער האבען זיך צום ערשטען מאל בעת די זיצונגען פונאנדערגעלאכט און ארזו. סטאקער איז קאמפראמיטירט געווארען.

ירושלים, 13. (יט"א טעלעגראפיש) די אויספארשונגס־קאמיסיע האט פערהערט דעם קאמענדאנט פון צפת קאפיטאן קארא בעי. זייערע זאגען איז געווען זעהר אונגינסטיג פאר די אראבער. ער האט דערצעהלט ווי אזוי די אראבער האבען אטאקירט די יודען. ער אליין האט דערשאסען צוויי אראבער, וועלכע האבען אונטערגעצונדען קלינגערס געשעפט.

דער פערטרעטער מצד די אראבער ארזו. סטאקער זאגט ארויס די השערה, אז קלינגער האט אליין אונטערגעצינדען זיין געשעפט, כדי צו בעקומען אסעקוראציע. קארא בעי לייקענט דאס אבער אפ קאטעגאריש, ער שטעלט וייטער פעסט, אז די יודען אין צפת האבען נישט געהאט קיין שום געוועהר א חוץ איין צוּבראכענעם רעוואלווער.

קארא בעי מרעט אויך ארויס געגען די בלבולים פון די אראבער, אז יודען ואלען האבען ערמארדעט א אנדערער בעוויינער געבען צפת.

אראבער ווילען אראפברענגען אדוואקאטען פון ענגלאנד
סער טשענסעלאר איז דערויף נישט מסכים

ירושלים, 13. (יט"א טעלעגראפיש) אנ'־אראבישע דעלעגאציע האט זיך געווענדעט צום נציב העליון: סער טשענסעלאר מיט א רייע פאדערונגען. די אראבער פאדערן צוו. אנד. מ'זאל זיי ערלויבען אראפצוברענגען אדוואקאטען פון ענגלאנד אויף די פראצעסען וועגען די א"י געשעהענישען.

סער טשענסעלאר האט די לעצטע פאדערונג אפגעווארפען. די איבריגע האט ער צוגעזאגט צו בעטראכטען.

א מיידעל

פון בעסערע עלטערן, וועלכע האט געענדיגט דעם בוכהאלטער־קורס און קען שנעל מאשין־שרייבען, זוכט א פאסטען פאר א קליינעם געהאלט. אפערטען אין אדמינ. פון דער ציישונג אונטער „Zdolna".

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערייכטס-סעקרעטאר
שרייבט צלערליי ביטעס און קלאגעס, קלויזולעם און זאבעזפיעטשעניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים
B·Mann, Piotrkowska 10

Dr. med. STUPEL
12 Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט־, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, לישיי און ראק, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד

עלטסטער פעלדשער
י. סענדער, פאמארסקא 14
טעל. 162-83
וועלכער האט פראקטיצירט 14 יאהר אין אזנאנסקים שפיטאל
נעהמט אן קראנקע.

עליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם
דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט דער געעהרטער קונדשאפט, אז די ביורא פון פערשטארבענעם
מאנעלא ע"ה, 17 פיעטריקאווער 17
(זגכאדניא 52) איז ווייטער טעטיג און עס וועט אלעס ווייטער ווי פריהער ערלעדיגט ווערען לויט דעם וואונש פון דער געעהרטער קונדשאפט.—
מיט אכטונג ד. מאנעלא.
605

לאדז, 14 נאוועמבער 1929

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 14 נאוועמבער 1929

צושטערן איז נישט קיין קונץ

עס נעהט די אטאקע אויף די צ.ש.א. אויפ'ן גאנצן פראנט. עפעס האט דער „בונד“ דווקא בענל גע'זען. עפעס האט ער זיך פערהאלטען נישט געהעריג אין דער צייט פון די ארץ־ישראל געשעהענישען און דערפאר לאזט מען אויס דעם צארן צו די יודישע פאלקס־שולען. אז דער פועל יוצא דערפון איז בעקאנט, מען דערצעהלט עס אונז אין א סך ערטער ווערען שולען געשלאסען. און וואס קומט אויף זייער ארט? דאס דערצעהלט מען אונז נע'ע'הנליך נישט. אבער מיר ווייסען אליין, וואס עס געשעהט אין דעם פאל: אויפ'ן ארט פון דער פערמאכטער שולע קומט גאר נישט, ארער עס קומט א פאוושעכנע שולע. קיין תלמוד־תורה, קיין „הרבות“ אוז קיין אנדערע יודישע שולע קומען נע'ע'הנליך נישט אויף דעם ארט, מען צושטערט גאר אבער מען בויט נישט און אזא לאקסוס קענען מיר זיך נישט ערלויבען.

די יודישע פאלקס־שול איז א קינד פון כאאס, פון פאליטישען און געזעלשאפטליכען תהו ובוהו, וואס האט ביי אונז געהערשט אין געזעלשאפטליכען לעבען. אין דער צייט פון דער אקופאציע, די שולע האט נעדארפט זיין יודיש און וועלטליך, דעמאלט האט מען אונטער די ביידע ווארטער, אונטער די ביידע אטריבוטען פערשטאנען, יודיש אין בעסטען זין פון דעם ווארט, ד. ה. עס זאל אין דער שול ווערען אריבערגעטראגען און פערפלאנצט דאס בעסטע, וואס דאס יודענטום פערמאגט, עס זאל אין דער שולע געלערענט ווערע און עס זאל אויסגעגוצט ווערע, די גאנצע ערפאהרונג, וואס מיר האבען געזאמעלט אין משך פון טויזענדער יאהרען. אויפ'ן נעביט פון חינוך אויפ'ן פעלד פון ערציהונג, וועגען דאך זיין געוועזען די ערשטע, פאר וועלכע דער ולמדתם את בניכם, איהר זאלט לערנען אייערע קינדער את התורה, איז א חוב, א פליכט א געבאט! די שולע זאל זיין יודיש לויט איהר גייסט און לויט איהר שפראך.

די שולע מוז אבער גלייכצייטיג זיין וועלטליך. אונטער וועלטליכקייט האט מען פערשטאנען, דאס מען זאל אין איהר צוגרייטען דאס קינד פאר דער וועלט מען זאל לערנען אלע וועלטליכע לימודים, וואס זענען נויטיג פאר'ן לעבען. וועלטליך האט אין דעם פאל נעדארפט זיין דער היפך פון חדר וועלכער איז געווען, גאר א רעליגיעזע שולע. עס האט אבער אויך געדארפט זיין די פארטזעצונג פון חדר לויט דער שפראך און דעם גייסט.

איהר וועט פרעגען: ווי איז עס מעגליך? ווי איז מעגליך, אז די זעלבע שולע זאל זיין גלייכצייטיג דער היפך און אויך די פארטזעצונג פון חדר? מוז מען וויסען, אז דאס זעלבע איז אויך מיט דער אלגעמיינער שולע, מיט דער, וואס מען רופט ביי אונז „פאווּעכנע“ שולע. לויט דער פארם איז די שולע א פארטזעצונג פון דער קלויסטער־שולע ווי זי האט עקזיסטירט אין מיטעלאלטער נאר אנשטאט וואס דארט האט מען געהאט פאר זיך א רעליגיעזע שולע אנגעלעהנט אין קלויסטער, האט מען היינט א וועלטליכע שולע. וואס אר־יענטירט זיך אויף דער וועלט און די מלוכה. אויך די פאוושעכנע שולע איז אין היפך צו דער קלויסטער שולע, א וועלטליכע. אבער דאס איז נישט דער עיקר אין איהר. איהר אמ'ז'ער סימן איז וואס זי איז א נאציאנאלע ערציהונגס־אנשטאלט, זי איז א נאציאנאלע שולע. אבער זי איז אנטי־רעליגיעז און זי איז אפילו נישט קיין אנטי־רעליגיעזע, כאטש זי האט עס נעדארפט זיין, ווייל איז איהר געהען דאך קינדער פון פערשידענע אמונות. פאקטיש איז די שולע א קאטוילישע, ווייל דער לערנשטאף איז שטארק בעאיינפלוסט פון רעליגיעזע מאטיווען.

אט אזוי האט מען זיך פארגעשטעלט וועט אויסזעהן די יודישע שולע. זי וועט זיין יודיש־וועלטליך, אבער קודם כל וועט זי זיין א נאציאנאלע שולע. נאר אזוי ווי זי איז ענטשטאנען אין א צייט פון געזעלשאפטליכען כאאס און אזוי ווי דאס יודישע פירנערטום האט נישט בעוויזען דעם געהעריגען אינטערעס צו דער שולע איז קיין וואונדער נישט, וואס זי איז אוועק אין אנ'איינזייטיגע ריכטונג. דער־צו קומט נאך דער פאקט, וואס מיר האבען נאך נישט די געהעריגע לעהרער־אינסטיטוטען, וואס זאלען ליפערען די געהעריגע צאהל קוואליפיצירטע לעהרער און וואס דער לעהרער מיינט, אז ער איז נאר אלץ נישט יוצא מיט'ן קלעריקאליזם און, טוט אפט נארישקייטען, — דאס אלץ צוזאמען ניט א געלעגענהייט אויף אנצוגרייפען.

מיר מוזען אבער נישט פערגעסען, אז פאר־לויפיג, איז דאס די איינציגע יודישע שולע, וואס מיר פערמאגען. מיר טארען נישט צושטערען איי־דער מיר האבען נעבויט עפעס בעסערס. אדרבה, זאל זיך דער עולם אנהויבען מעהר אינטערעסירען מיט די שולען, זיי שטיצען און קאנטראליהען און זעהן אויסצובעסערען די פעהלער. צושטערען איז קיין קונץ נישט!

ש. י. סטופניצקי

אין שפיגעל פון דער פרעסע

שלעכטער ביישפיל פאר די מינדערהייטען — „בעצאהלט פער־דינסטען פאר'ן פאטערלאנד“ — „אדיע טרויעריגער קאמענדאנט“

דער יום־טוב פון פוילענס בעפרייאונג און היי־יאהר אויסגעפאלען אין איינעם מיטן 25־טען יאהר־טאג פון דער ערשטער גרויסער בעוואפענטער דעמאנסטראציע אויפ'ן גזשיבאוד־פלאץ אין ווארשא. אט די היסטארישע דאטע איז געפייערט געווארען מיט זעהר א גרויסער פאמפע, סיי דורך די פ.פ.ס., סיי די, וואס זענען געווען אמאל געקניפט און גע־בונדען מיט דער פ.פ.ס. און זייענען פון איהר אוועק — דורך דער סאנאציע. שטעלט אראלף נאוואטשינ־סקי אין „א.ב.צ.“ א הארבע קשיה: צי איז דאס טאקע גע'זען צוועקמעסיג? צי האט עס א זין פון שטאנדפונקט פון דער פוילישער מלוכה צו צובלאזען אנ'אקט פון טעראר און בעוואפענטע קאמף נעגען דער מלוכה, צו וועלכער א גרויסער טייל פון איצטיגען פוילען האט אמאל געהערט? צי קאן דאס נישט געבען א שלעכטען ביישפיל פאר די מינדער־הייטען, וואס וואוינען איצט אין פוילען און וואס וועגען פון דעם צוזאמענוואוינען נישט צופרידען:

„מ'דארף זיך נאר קלאר מאכען, וויפיל אנ־צינדענדיג מאגנעט עס בעזיצען אזעלכע רעוואלוצ־יאנערע ערינערונגען פאר דער יונגער פון די מינדערהייטען, אויב מ'וועט נאך צוגעבען, אז אזא רעוואלוציאנערער הערואיזם ווערט מיט שפע בע־לוינט נאך פאר'ן לעבען נישט נאר מיט לאָרבערן פון העלדישקייט, נאר אויך מיט א גלענצענדער קאריערע?“

דעם „בעצאהלטען“ הערואיזם ווארפט פאר די אמאליגע פרייהייטס־קעמפער אויך די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא“ אויך מיר, טענה'ט דאס ענדעקישע בלאט, האבען אונזערע פערדינסטען פאר דער אויפריכטונג פון פאטערלאנד, אבער דאס איז געוועזען אונזער נאציאנאלער חוב.

„און איהר? — פרעגט די צייטונג, ווענדענדיג זיך צו די, וואס שטעהען איצט ביי דער מאכט, — איהר וועגט ארויס צום קאמף מיט דעם לאזונג פון אומאייגענוצינקייט און האט בעוויזען דאס שנעל צו קאמערציאליזירען... וואס האבען עס ריבארסקי און וויערטשאק, אט די „שפינען“ — ליכוואזשעס“ בעקומען פון דער מלוכה? איז אפשר אימיצער פון זיי פרעזעס פון א מלוכה־באנק מיט א מאנאטליכען געהאלט פון 5000 זל. און 30—40 טויז. זל. יעהרליכע טאנטיעמען..? צי אפשר וויצע־פרעזעס פון אנ'־אנדער מלוכה־באנק מיט 3000 זל. און טאנטיעמע אויך? צי איז אפשר אימיצער געוועזען מיניסטער און איז בוכשטעבליך שולדיג דער מלוכה פאר אומ־לעגאל אויסגעגעבען געלד אויף צוועקען, וואס זענען פערבונדען מיט דער פערזאן פון מיניסטער?“

דאס צעטעל פון „בעצאהלטע פערדינסטען“ פאר'ן פאטערלאנד ציהט זיך נאך ווייטער. מיר דער־מאהנען זיך אבער, אז אזעלכע צעטלען פלעגט מען אמאל ברענגען אין די בלעטער אויך בימי וויטאס און גראבסקי, דעמאלט זענען נאר די ראלען געווען פערטיילט פונקט פערקעהרט.

„ראבאטניק“ נעזעגענט זיך שוין צום צווייטען מאל מיט פילסודסקי'ן. דאס מאל טוט עס „בילי“ (א געוועזענער) מיט סענטימענט, מיט א טרער.

„דו האסט אונז געהייסען אויסקלויבען, קא־מענדאנט: די אדער די אידעע! מיר האבען אויסגע־קליבען די אידעע, נישט מיר זענען אוועק פון דיר, דו ביסט אליין אוועק אויף א פרעמדען וועג“... מיר האבען דיך אויסגעטרוימט, קאמענדאנט, אנדערש, עפעס גאר אנדערש... און דו האסט מבטל גע־ווען פוילען מיטן „רנא פון אינג“... מיר וואלטען געבליבען מיט דיר ביז צום סוף, קאמענדאנט, ווען דו וואלסט געווען דער טרויעריגער. אבער צו פער־טיידיגען די אידעאלען פון „רנא פון אינג“ דארף מען דאך נישט אונזער שווערטען... אדיע, אונזער טרויעריגער קאמענדאנט, וועלכען מיר האבען אויס־געטרוימט אנדערש, אנדערש“.

— ען.

נייער אנטיסעמיטישער טעראר

געגען יודישע סטודענטען אין אונגארן

אין פערלויף פון די לעצטע צוויי וואכען א'ז אין אונגארן אויסגעבראכען א שבאגעל־נייע כוואליע פון אנטיסעמיטישע עקסצעסען קעגען די יודישע סטודענטען, וועלכע ווערען אומ'רחמנות'דיג געיאגט און געשלאגען, פונקט ווי אין די צייטען פון בלוטיגסטען „נומערוס־קלאוזוס“־טעראר. אין אלע בודאפעשטער הויכשולען פייערען די כוליגאנעס א כסדר'דיגע וואקכנאליע. עס שיטען זיך קלעפ פון אלע זייטען אויף די געצעהלטע עטליכע יודישע סטודענטען, די רעקטארען און פראפעסא־רען שפארען נישט קיין הבטחות וועגען שוץ פאר די געליטענע און הארבע שטראפען פאר די אנפא־לער, — אבער עס בלייבט ביי די בלויזע הבטחות.

די נייע אנטיסעמיטישע טעראר־אקטען קומען פאר אין צוזאמענהאנג מיט א וויכטיגען פאליטי־שען געשעהעניש: יוליוס געמבעס, איינער פון די בלוטיגסטע אונגארישע שווארץ־מאה'ניקעס, דער אנפיהרער פון דער מערדערישער ארגאניזאציע די „אויפוואכענדיגע מאדיארען“ איז געווארען אונגא־רישער קריגס־מיניסטער, נאכדער ווי ער האט דורך פערשידענע אינטריגעס געבראכט דעם פריהערדי־גען מיניסטער א ביטערע מפלה און איהם משלח געווען פון זיין שטעלע. צוליב דער קאריערע פון זייער פיהרער האבען די אונגארישע אנטיסעמיטען בעקומען נייעם מוט צו טעראריזירען און רודפ'ען די יודישע סטודענטען.

די שלעגערייען האבען זיך דאסמאל אנגע־הויבען אין דער טעכנישער הויכשול און זיך דאן אויך איבערגע'חזר'ט אויף איינינע פאקולטעטען פון אוניווערסיטעט. אויסער דער אנטיסעמיטישער סטודענטענשאפט גופא, האבען זיך דערביי בעטיי־ליגט כוליגאנעס, מיטגלידער פון פערשידענע אנ־טיסעמיטישע פעראיינען, וועלכע זענען גארנישט קיין סטודענטען.

דער רעקטאר פון דער טעכנישער הויכשול, ביי וועמען די געליטענע האבען זיך בעקלאגט, האט זיך צו דעם גאנצען ענין בעצויגען מיט דער גרעסטער רוה און גלייכגילטיגקייט, זאגענדיג, אז דאס זענען מעשים פון נישט פעראנטווארטליכע לאבוזעס, וועלכע מען דארף בכלל נישט שענקען קיין שום אכטונג. ערשט, ווען די דאזיגע לאבוזעס האבען צושפאלטען נאך עטליכע טוץ יודישע קעפ, האט זיך שטארק דער רעקטאר פראם. קירשאק ענטשלאסען, אנצונעהמען שטרענגע מיטלען קעגען די טעראריסטען און איינגעפיהרט לעגיטימאציע־צוואנג פאר יעדען, וואס האט געוואלט אריינקומען אין בנין פון הויכשול, דערביי האט זיך ארויסגע־שטעלט, אז די שומרים, בעאמטע פון דער הויכ־שול, האבען פערשידענע מערדעכטיגטע עלעמענ־טען אריינגעלאזט אהן לעגיטימאציעס, צוליב דעם זענען דאן טאקע ענטשטאנען נייע בלוטיגע שלעגע־רייען. דער רעקטאר האט ווידער נישט געזשאלעוועט קיין הבטחות, אבער עס איז געבליבען ביים אלטען. אויב די יודישע סטודענטען זענען דאן נישט מצהר צובלוטיגט געווארען, איז עס א דאנק דעם, וואס זיי זענען געבליבען אין דער היים און נישט מצהר געקומען צו קיין פארלעזונגען.

ערשט נאכדעם, ווי עס איז אויך אויף דעם יורידישען פאקולטעט פון אוניווערסיטעט געקומען צו שרעקליכע מהומות, האט מען אין אנ'אינטער־ווענץ ביים בילדונגס־מיניסטער גראף קלעבעלס־בערג גע'פועל'ט, ער זאל שיקען פאליציי־שמירה. טראץ דעם האט זיך די לאגע אויף א האר ניש געענ־דערט און די שלעגערייען האבען זיך פערברייטערט אויך אויף אנדערע פאקולטעטען. איצט, ווען די דאזיגע שורות ווערען געשריבען, הערשט א מערק־ווירדיגער „וואפענשטילשטאנד“, עס קומען נישט פאר קיין שום צוזאמענשטויסען צוליב דעם איינ־ציגען טעם, וואס א יודישער סטודענט אדער סטו־דענטקע וואגען נישט פארלויפיג איבערצוטרעטען די שוועל פון א בודאפעשטער הויכשול.

מצד דעם נייעם קריגס־מיניסטער געמבעס ער־ווארט מען שיקאנעס פאר די יודישע סאלדאטען און אפיצירען פון דער אונגארישער ארמעי. עס זענען טאקע פאראנען ווייניג פראפעסיאנעלע אפי־צי'ען יודען אין אונגארן, אבער פאר זיי איז א ווייטערדיגע קאריערע כמעט ווי אונמעגליך, פון די פשוט'ע סאלדאטען איז שוין אפגערעדט. א ראדי־קאל אנטיסעמיטישע צייטונג האט זאגאר געמאכט דעם פארשלאג, די יודישע סאלדאטען צו פעראיי־ניגען אין א ספעציעלען יודישען קארפוס, כדי צו קאנען האבען איבער זיי גאר א שארפע השגחה, פונקט ווי דאס איז אמאל געווען דער פאל אין רומעניען.

פאלגענדער כאראקטעריסטישער פאל שפיגעלט אפ אמדייטליכסטען די בעציהונג פון דער אונגא־רישער מלוכה צו איהרע יודישע בירגער. לויט די דירעקטיוועס פון דער צענטראלער רעגירונג אין בודאפעשט, האט דער אונגארישער פערטרעטער ביים פעלקער בונד אין גענף בעת דער לעצטער פעלקער בונד־סעסיע פערלאנגט, מען זאל ווי גע־העריג שיצען די יודישע איינוואוינער פון ארץ־ישראל, ווארום די לעצטע בלוטיגע געשעהענישען אין היילינען לאנד האבען צווישען די ברייטע יו־דישע בעפעלקערונגס־מאסען אין אונגארן ארויסגע־רופען די גרעסטע בעאומרוהיגונג.

די דאזיגע אינטערווענץ פון אונגארישען פער־טרעטער ביים פעלקער־בונד האט צווישען אונגא־רישען יודענטום געמאכט אנ'אייגענטימליכען איינ־דרוק; אין לאנד גופא קומען פאר רעגעלמעסיגע עקסצעסען קעגען יודען, ווייזט מען אין גענף דאס כשר'ע חזיר־פיסעל, כדי דער וועלט צו פערבלענ־דען די אויגען און ווייזען מיט וואס פאר א סימ־פאטיע אונגארן בעציהט זיך צו „איהרע“ יודען.

דער יודישער דעפוטאט ד"ר פייער האט טא־קע אין צוזאמענהאנג דערמיט בשעת א פארלא־מענט־זיצונג אנגעפרעגט די רעגירונג, צי וואלט נישט געווען א פלאן, אז פונקט ווי די אונגארישע רעגירונג זארגט זיך פאר די יודען אין ארץ־ישר־אל, זאל זי אויך בעשיצען איהרע אייגענע יודי־שע בירגער אין איהר אייגען לאנד, וואו זיי ווע־רען נישט ווייניג גערודפ'ט און אטאקירט...

מיניסטער־פרעזידענט גראף בעטלען וועט אויף דער דאזיגער אינטערפעלאציע ענטפערען גלייכ־צייטיג ווען ער וועט דארפען ענטפערען אויף אנ־דערע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע סטודענטישע עקסצעסען. אלענפאלס, וועט זיין כדאי צו הערען, וואס פאר א תשובה די רעגירונג וועט געבען.

ד"ר א. טירסקי

שוידערליכער מארד פון א 10־יעהריג יונגעל

אויפגעהאנגען א דריי־יעהריג קינד

אין קליינעם פראנצויזישען שטעטעל סעמאן האט פאסירט אנ'אויסטערלישע דראמע:

א יונגעל פון צעהן יאהר פאול וואן דער־בעסט, האט ערמארדעט דעם קליינעם ראלאן טרואן, וואס איז אלט געווען 3 מיט א האלב יאהר, מיט וועמען ער האט געלעבט צוזאמען ביי זייערן און באבען פון דעם דערהרגעטען. דער צעהן יעהריגער מערדער האט אויפגעהאנגען דאס דריי יאהריגע קינד.

— פארוואס האסטו אויפגעהאנגען דאס ארי־מען קליינעם ראלאן? — פרעגט איהם דער ריכטער

— צו שפאסען! —

— וואס הייסט צו שפאסען?

— אט ווי אזוי עס איז געווען. מיר האבען געשפילט אין פערדלעך. איך האב איהם ארום־גענומען א שטריקעל ארום האלז, און האב איהם גענומען שלעפען פאר'ן שטריקעל.

— אבער פארוואס האסטו איהם אויסגעטאן?

— כדי ער זאל זיך לייכטער „גליטשען“. ווען ער איז געווען אנגעטאן, האט ער זיך נישט גע־גליטשט אויפ'ן גראז.

— און פארוואס האסטו איהם אויפגעהאנגען אויף דעם דראהט?

— דאס איז דאך געווען מיין „פערדעל“, האב איך איהם געמוזט צובינדען.

— ער האט נישט געשריען?

— יא, א קליין ביסעלע.

דער קליינער מערדער האט פון אנהויב גע־וואלט איינרעדען, אז ציגיינער האבען אוועקגע־גנבעט זיין חבר. מיט דעם אויסטערלישען בארה קאכט די גאנצע פראווינץ.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

14 נאוועמבער דאנערשטאג

זון-אויפגאנג 6.44
זון-אונטערגאנג 3 55

יא מרחשון תר"צ

טעקסטיל-סוחרים בעראטען זיך איבער דער שווערער לאגע

בעשלאסען איינצופיהרען אלגעמיינע פערקויפס-כללים. — די סוחרים-פעראיינען זאלען פארנעהמען אנ'אקציע וועגען איינפיהרען מעהר קאטעגאריעס פון האנדעלס-פאטענטען

אין צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטריקאווער 10) איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער טעקסטיל-סעקציע.

אויף דער פערזאמלונג איז ברייט ארומגערערט געווארען די איצטיגע קריטישע לאגע פון טעקסטיל-מסחר וואס ווערט בפרט בעשטערט אין צוזאמענהאנג מיט די באנקראטען פון די פראווינצער סוחרים.

די רעדנער האבען אנגעוויזען אז פיל פון די סוחרים ווערען ווירקליך רערדריקט אונטער דער שווערער שטייער-לאסט. פעראייניגונג פון דער קאנסומציע און קליינע אומזאצען. אבער ביי דער געלעגענהייט נוצען אויס די שווערע לאגע פיל געוויסענלאזע לייט און כאפען פיש אין מוטנעם וואסער. די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז פיל סאלידע פירמעס זענען דורך זייערע אפנעהמער מיטגעשלעפט געווארען צו רואין. זיי האלטען דעריבער פאר נויטיג פארצונעהמען וועלכע ס'איז מיטלען, כדי זיך צו פערזיכערען גענען די געוויסענלאזע „סוחרים", וואס באנקראטירען, פאטש זיי האבען עס נישט נויטיג און וואלטען געקענט דורכהאלטען.

נאך לאנגע שטורמישע ויכוחים בעת וועלכע נישט איינער פון די סוחרים האבען זיך ממש מיט פערצווייפלונג ארויסגעזאגט וועגען דער איצטיגער לאגע איז בעשלאסען געווארען אויסצוארבייטען אלגעמיינע כללים פארן פערקויף וואס זאלען פערפליכטען אלע סוחרים. אין פאל ווען וועלכער ס'איז נישט סוחר וועט נישט האלטען זיך אין די אנגענומענע כללים, זאלען געגען איהם אנגעווענדעט ווערען ענערגישע מיטלען.

צום סוף פון דער פערזאמלונג איז בעשלאסען געווארען אויפצופאדערען די סוחרים-פעראיינען, פארצונעהמען אנ'אקציע אז ס'זאלען איינגעשטעלט ווערען א גרעסערע צאהל קאטעגאריעס פון די פאטענטען. די איצטיגע נארמעס וועלכע פעריקוזיכטיגען זעהר ווייניג די גרויס פונ'ם אומזאץ זענען נישט ענטשפרעכענד דער ווירקליכער לאגע און ס'קומט אויס, אז קליינע אונטערנעהמונגען צאהלען די זעלבע פאטענט-אפצאהלען וואס אונטערנעהמונגען וועלכע מאכען אומזאצען אויף מיליאנען.

דעטאליסטען זענען בעעולה'ט פון נייעם אומזאץ-שטייער

(—) דער דעטאליסטען-פעראיין אין לאדז פיהלט זיך שטארק בעעוולה'ט פון דעם נייעם געזעץ פראיעקט פון פינאנץ מיניסטעריום וועגען דער רעפארם פון אומזאץ-שטייער. די סיבה דערפון איז, וואס לויט'ן נייעם פראיעקט וועט דער אומזאץ-שטייער פערקלענערט ווערען פאר די היר-טאוויניקעס. פאר די דעטאליסטען וועט דער שטייער בלייבען ווי געווען.

דער לאדזער דעטאליסטען פעראיין ארבייט איצט אויס וועגען דעם ענין א גענויען מעמאריאל וועלכער וועט דורך א דעלעגאציע איבערגעגעבען ווערען דעם פינאנץ-מיניסטעריום

נעכטיגע פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען

בעשלאסען אונטערצוהאלטען די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען צו די טעקסטיל-פאבריקאנטען

(—) אין לאקאל פון די קלאסען-פעראיינע, (נארוטאוויטש 50), איז נעכטען פארגעקומען א רעלעגאטען-פערזאמלונג וועגען דער לאגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטרי. צו דער פערזאמלונג זענען געקומען א רייה דעלעגאטען פון גרעסערע און קלענערע פאבריקען.

דער סעקרעטאר פון דער צענטראל-פערוואלטונג פון קלאסען-טעקסטיל-פעראיין ה' וואלטשאק האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען די לעצטע אונטערהאנדלונגען מיט די פאבריקאנטען. אויף דעם פארשלאג וועגען א געמיינזאמער קאנפערענץ האבען די פאבריקאנטען געענטפערט מיט אנ'אפזאג און האבען דערביי פעסטגעשטעלט אז לויט זייערע אינפארמאציעס ווערט דער 8-שטעהיגער ארבייטס-טאג גענוי אפגעהיט און דער לוין-טאריף ווערט נישט געבראכען. די פערוואלטונג פון קלאסען-פעראיין האט אבער אנדערע אינפארמאציעס. זי האט דעריבער בעשלאסען אויפצופאדערען די רעלעגאטען אז זיי זאלען צו דער איצטיגער פערזאמלונג צושטעלען מאטעריאלען וועגען די פראגען און אויסגעטיילט א מיטגליד פון דער צענטראל-פערוואלטונג וועלכער זאל די מאטעריאלען זאמלען אין אלע טעקסטיל-צענטרען.

די פאבריקאנטען — ערקלערט דער רעפערענט — דרעהען זיך ארויס: זיי בעהויפטען, אז זיי היטען אפ דעם 8-שטעהיגען ארבייטס-טאג, ווייל דאס איז א געזעץ. אין ארבייטס-געריכט קומען טאקי פאר פראצעסען פאר עובר-זיין דעם געזעץ וועגען 8-שטעהיגען ארבייטס-טאג אבער די פאבריקאנטען דרעהען זיך קונציג ארויס. דאסזעלבע איז מיט'ן לוין-טאריף, וועלכער ווערט נישט אפגעהיט.

די נ.פ.ר. — זאגט ווייטער דער רעפערענט — דרעהען זיך איצט ארויס מיט'ן אינספעקטאר אז זיי האבען נישט אונטערגעשריבען דעם אפמאך מיט די אינדוסטריעלער און די כ.ר. טראגען אריבער אלע סכסוכים אין ארבייטס-געריכט. אבער אויף דעם וועג קען מען קיין סך נישט דערגרייכען.

נאכדעם האבען זיך אנגעהויבען די בעריכטען פון די דעלעגאטען. פון די בעריכטען האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אין די גרעסערע פאבריקען ווי שייבלער און גראהמאן, גייער א, אנר. ווערט דורכשניטליך אפגעהיט דער לוין-טאריף, דאגעגען אין די קלענערע פאבריקען איז דער לוין נידריגער פונ'ם נארמאלען, אפטמאל אויף פופציג פראצ. כ'זענען פעראן פאבריקען, וואו דער ארבייטס-לוין בעטרעפט פון 8 ביז 20 זל. א וואך. איינצעלנע ארבייטער, וועלכע שטעלען ארויס פאדערונגען צו צאהלען דעם נארמאלען לוין-טאריף, ווערען ארויסגעווארפען, אויב אבער אזעלכע פאדערונגען ווערען ארויסגעשטעלט דורך אלע ארבייטער, דראהען די פאבריקאנטען אז זיי וועלען שליסען די פאבריקען.

מצד די ארבייטער-דעלעגאטען זענען אריינגעטראגען געווארען א גאנצע רייה פארשלאגען. נאך לאנגע ויכוחים איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערען נאכאמאל איבערגעחזרט די פריהער ארויסגעשטעלטע פאדערונגען און די דעלעגאטען זאגען צו דער פערוואלטונג אז זיי וועלען זי שטיצען ביים ארורכפיהרען די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען.

גע'סמ'ט

(2) אויף שאפע א 4 האט זיך נעכטען געסמ'ט מיט עסיג עסע.ס די 23 יעהריגע לעאקדיא סטאנאוסקא. די זעלבסטמערדין איז אין א זעהר שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

א יונגעל אונטער'ן טראמוואי

(2) אויפ'ן זגע זשער שאסיי איז דער אזאר-קאווער טראמוואי איבערגעפאהרען אנ'אונבעקאנטעם יונגעל פון אנ'ערך 8 יאהר. נאכ'ן איינהאלטען דעם טראמוואי, האט מען ארויסגענומען דאס אומגליקליכע יונגעל מיט אנ'אפגעשנ טענעם פוס, אין א שווערען צושטאנד האט מען דאס קינד אפגעפיהרט אין „אנגא מאיא" שפיטאל.

א גרויסארטיגען אויסוואהל

פון נייע פארשריפטען צום באקען רערוגטער א צעהנדליג געגעלצך נייע, געפינט יעדע הויז-ווירטין אין דעם נייעם ביכעל פון ר"ר עטקערס פארשריפטען.

מ'קען גלייך זאגען, אז אין שום קאך-קונסט, און יעדער קאן באקען געשמאקע קוכענס און טארטען ווייל אלע פארשריפטען זענען דייטליך און פערשטענדליך אנגעשריבען און דערנאך פערלייכטערען די קאלירטע אילוסטראציעס דעם אויסזעהן פון פערטיגען געבעקס. הויז-ווירטינס, וועלכע האבען ביז איצט ווייניג אדער גאר אינגאנצען זיך נישט פערנומען מיט'ן באקען, וועלען בעשטימט זיין ענטציקט מיט זייער ערשט געבעקס.

דאס ביכעל קען מען בעקומען לויט ווי עס ווייזען אן די אנאנסען, אין אלע קאלאניאל-געוועלבער אדער גאר נאכ'ן צושיקען 40 גר. אין מארקען דירעקט פון דער פירמע ד"ר א. עטקער, אליווא.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון דער בעריהמטער אמעריקאנער קינסטלערין
בערטא זאסלאווסקא
מיט'ן אנטייל פון די אויסגעצייכנטע ארטיסטען: שלמה הערשקאוויטש, לעאן געטליכערמאן

2 פרעמיערען איין וואך!
פרייטאג, דעם 15-טען, שבת, דעם 16-טען, זונטאג, דעם 17-טען, 9 א זייגער אווענד
פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!
דער גרעסטער שלאגער פון די אמעריקאנער טעאטערס. אויך אין ווארשאווער „סקאלא"-טעאטער געשפילט 200 מאל, לויט דער רעזשי פון רודאלף זאסלאווסקי
דער גאלדענער שידוך
אין 4 אקטען פון מ. שווארץ מיט נייע געזאנג און טענץ.
הויפט-ראל „ליזא" – בערטא זאסלאווסקא.

שבת 4 נאכמ., מאנטאג, ד. 13-טן, 9 אוו. צו פאפולערע פרייזן פון 1 ביז 2.50
פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!
דער שטארקסטער שלאגער, וואו עס שפיגעלט זיך אפ דאס לעבען פון דער אונטערוועלט
די בלוטיגע נקמה
אין 3 אקטען מיט געזאנג פון בארבער
הויפט-ראל „סערקע קאזאק"-בערטא זאסלאווסקא.
1-טעס בילד: דער ליבהאבער צווינגט זיין כלה צו שאנדן; 2-טעס בילד: טאטע-מאמע גלויבען אין זייער קינד'ס עהרליכקייט; 3-טעס בילד: דער געקויפטער יחוס; 4. בילד: דער ליבהאבער קומט נאך פרעטענזיע-געלד; 5-טעס בילד: דער געצוואונגענער גט; 6-טעס בילד: דער בעצאהלטער חוב.

ס'נעמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, גוטמאן, האמבורגער, מאכאראווסקי, ניהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

קאנטראל-פערזאמלונגען פון יאהרגאנג 1904 און 1889

היינט דארפען זיך צושטעלען

אין פ.ק.או. I (נאווא-טארגאווא 18) שערעגאוועס פון רעזערוו און לאנד-שטורם מיט און אהן געוועהר (קאטעגאריע A C1 C2 און D) וואס זענען געבוירען געווארען אין 1902, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פאליציי-קאמיסאריאטען און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף

N M Ł L

מארגען — O P

אין פ.ק.או. לאדז II (נייע ציגעל-גאס 51) היינט, די געבוירענע אין 1904 י., וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E

מארגען — 7-טער פאליציי-קאמיסאריאט אויף די בוכשטאבען

F G H I J

רשימות פון יאהרגאנג 1907, 1908 און 1909

(—) היינט ד. 13-טען דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציייאישען ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג די יונגעלייט, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

N ביז'ן סוף

מארגען — 11-טער פאליציי-קאמיסאריאט אויף די בוכשטאבען

A B C D E F G H I J

א פארפאל מיט דער פאגאטאוויע

נעכטען שפעט ביינאכט איז די שטאטישע פאגאטאוויע געפאהרען צו א פארפאל. אויף סקלאדאווא גאס איז א פוהר, גיסט קוקענדיג אויף די סיגנאלען פון שאפער פון דעם פאגאטאוויע-אויטא, ארויפגעפאהרען אויפ'ן אויטא, אפגעריסען די רעפלעקטארען און געמאכט גרויסע שאדענס.

דער שאפער פון פאגאטאוויע האט געוואלט פערהאלטען דעם פוהרמאן, אבער דעם לעצטען צו הילף זענען געקומען א חברה שכורים און בעפאלען דעם שאפער, וועלכער האט געמוזט אויסשיסען פון רעוואלווער, כדי פונאנדערצויאגען די חברה.

די פאליציי האט ארעסטירט דעם פוהרמאן, וועלכער האט זיך ארויסגעשטעלט אלס באלעסלאוו מיקאלאיטשיק, א בעקאנטער אוואנטורניק.

צוזאמענפאהר פון האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמערן

(ב) דעם 18 און 19 ד. ח. קומט פאר אין לאדז א צוזאמענפאהר פון די מיטגלידער פונ'ם פעראיין פון די האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמערן. אויפ'ן טאג ארדנונג געפינען זיך וויכטיגע ענינים ווי: ארגאניזירען אנ'אויסקונפט-ביורא וועגען קרעדיט פעהיגקייטען, דער ענין וועגען ביליגע אויסלענדישע פעסער, פראיעקט וועגען ארגאניזירען א מלוכה'שע פאסט-ראט, פראיעקט וועגען נאוועלי זירען דעם געזעץ וועגען פערמעגען-שטייער, אינדוסטרי-שטייער, א פראיעקט וועגען קאנצעסיעס פון אויטא-אונטערנעהמונגען א. ד. גל.

גע'גנב'עט פוטער

(זו) נעכטען ביינאכט האבען זיך אין פוטער-לאגער פון היימאן סטראבינער (פיעטריקאווער 82) אריינגעכאפט גנבים און ארויסגע'גנב'עט פון דעם שויפענסטער 30 פוטערלעך.

פראצעס וועגן א פאטענט

(2) דער פינאַנץ־אמט האט געצוואונגען א גע וויסען יחזק וואַסערמאַן איבערצוקויפען א פאטענט פון 8־טן ער קאטעגאָריע, ווייל ווי דער קאָנטראָלער האט פעסטגעשטעלט, האט וואַסערמאַן געפירט א האַנדווערקער־ווערקשטעל מיט איין געדונגענעם אַרבייטער.

וואַסערמאַן האט דעם ענין איבערגעגעבען אין געריכט און האט צוגעשטעלט א ציינגניש פון א דאָקטאר, אז ער אליין איז קראַנק און אַרבייט נישט נאָר ס'אַרבייט דער געדונגענער אַרבייטער.

וואַסערמאַנס אדוואָקאַט האט ווייטער אויפגעקלערט, אז אפילו מ'זאל זיך שטעלען אויפ'ן שטאַנדפונקט פון פינאַנץ־מיניסטעריום, אז ביי איין געזונטען אַרבייטער מוז מען אויסקויפען א פאַטענט, דאַרף אַבער בעוויזען ווערען, אז דער אונטערנעמער אליין אַרבייט אויך אין דער אונטערנעמונג.

דאס שטעטישע געריכט האט מסכים געווען מיט די אויספירונגען פון אדוואָקאַט און בעפרייט וואַסערמאַן פון אויסקויפען א פאַטענט.

די בוי־אַקציע פון „לאָקאַטאָר“

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך גיט די געזעלשאַפט „לאָקאַטאָר“ אין איהר נייע געבויטע הייזער אָפּ דירות מיט דער אַנווענדונג פון דעם געזעץ וועגן לאָקאַטאָרען־שוץ. דאָס דירה־געלד איז אויסגערעכענט נאָר אָפּצוצאָהלען די פּראָצענטער אין „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“ און פאַרן אויסגעבאַרגטען קאַפּיטאַל, צוזאַמען מיט די לעצטע 64 דירות, האָט דער לאָקאַטאָר אויסגעבויט 124 וואוינונגען, וועלכע די געזעלשאַפט גיט אָפּ די לאָקאַטאָרען אָהן אָפּטרעט־געלט... דאָס אויסבויען די דירות האָט געקאָסט 1,300,000 זל. פון דעם געלד האָט מען איין מיליאָן בעקומען פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“.

אין פּראָיעקט אויפ'ן נייעס יאָהר שטעהט אויסצובויען 125 וואוינונגען צו איין צימער און קיך. דער בוי־קאָמיטעט האט צו דעם צוועק בעשטימט א הלוואה פון א מיליאָן מיט 200 טויזענד זלאָטיס.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט־דיזשור־ע

(2) היינט ריזשורירען פאלגענדע אפּטייקען: מ. ליפּיען, פּיעטריקאָווער 113; מילער, פּיעטריקאָווער 46; גראַשקאָווסקי, קאָנסטאַנטינער 15; פּערעלמאַן, ציגעל־גאַס 64; ניעוויאַראָווסקי, אלעקסאַנדראָווסקא 37; יאַנקעלעוויטש, אלטער מאַרק נומער 9.

היינטיגען שבת — א צוזאַמענקונפט פון חלוצים
פון דער לאָדזער אומגעגענד

אין צוזאַמענהאַנג מיט די נייע אַנגעקומענע סערטיפיקאַטען קומען פאַר דעם שבת דעם 16־טען נאָוועמבער ה.י. צוזאַמענקונפטען פון חלוצים עולים אין פערשידענע געגענדען פון פּוילען, לויט דעם פאלגענדען סדר:

אין ביאַליסטאָק, בריסק, לובלין, וואַרשא, באַראַנאָוויטש, קיעלץ, און לאָדז.

אין יעדען פּונקט וועלען זיך צוזאַמענקומען די חלוצים פון די אַרומיגע שטעט.

קיין לאָדז וועלען זיך צוזאַמענקומען די חלוצים פון די פאלגענדע שטעט: גלאָוונאָ, אלעקסאַנדער, בושעשין, קאַליש, קאָלאָ, לוטיטש, קאָנין, לאַסק, פּראַשקאַ, פּיעטרקאָוו טריב., שעראַדז, סטריקאָוו, סאַמפּאָלנאַ, טאָמאַשאָוו־מאַז., לענטשיץ, בלאַשקי, קוטנאָ, וויעלון, וולאָטשעוו, זגיערזש, ליפּנאָ, זדונסקאַ־וואָליאַ.

ביי די צייטונגס־פערקויפער

נעכטען איז אָווענד אין פאַרגעקומען א פערזאַמלונג פון היגען אומפּאַרטייאישען פעראיין פון די יודישע צייטונגס־פערקויפער. מיט עטליכע טעג צוריק איז קיין לאָדז געקומען א דעלעגאַציע פון'ם נייעם צענטראַלען צייטונגס־פערקויפער־פעראיין אין וואַרשא און פאַרגעשלאָגען דער פערוואַלטונג, אז זי זאל זיך אַנשליסען אין דעם נייעם פעראיין און בילדען זיין לאָדזער פיליע.

די פערוואַלטונג איז דערויף מסכים געווען, אָבער צווישען די מיטגלידער האט דער בעשלוס אַרויסגערופען אומצופרידענהייט, ווייל א גרויסער טייל פון זיי האָט געהאַלטען, אז דער פעראיין מוז בלייבען אַן אומפּאַרטייאישער. אויף דער נעכטיגער פערזאַמלונג איז נאָך א לאַנגען וויכוח בעשלאָסען געוואָרען נישט צו אַקצעפּטירען דעם בעשלוס פון דער פערוואַלטונג און ווייטער בלייבען אלס זעלבסטשטענדיגער אומפּאַרטייאישער פעראיין.

נאָכדעם זענען בעטראַכט געוואָרען איינגע אַרגעליכע פראַגען.

ווער ווייסט?

עהרענכטען איז פון דערהיים, האַלנאַ 34, אַוועק דאָס 7־יעהריגע יונגעלע שמואל־חיים ציגאַסאָן, און איז ביז־איצט נישט צוריקגעקומען. דאָס קינד איז געווען אַנגעטאָן אין א ברוינעם סוועטערל.

ווער עס ווייסט עפּעס וועגען דעם פערבלאָנדזשעטען קינד, ווערט געבעטען מודיע צו זיין צו זיין פאָטער, הערש־לייב.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט= און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער = שוועכע. ליכט אַרט בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ שטראַהלען
נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

פון דער שטאַטישער טעאַטער־קאָמיסיע

(מ) דינסטאָג איז פאַרגעקומען א זיצונג פון דער טעאַטער־קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט. אין דער זיצונג האָבען אַנטייל גענומען פּרעזידענט זשעביענצקי, וויצע־פּרעזידענט ד״ר וויעלינסקי, וויצע־פּרעזעס פון שטאַט־ראַט האָלטשינסקי, ראַטמאַן האַלעצקי, ד״ר פּאָלעק, רעד. פּאָלאַק און דער דירעקטאָר פון שטאַטישען טעאַטער דיר. אַרווענטאָוויטש.

דיר. אַרווענטאָוויטש האט אָפּגעגעבען א בעריכט וועגען דער בידאַיעטיגער טעטיגקייט פון שטאַטישען טעאַטער און ס'זענען אַנגענומען געוואָרען בעשלוסען וועגען די ווייטערדיגע אַרבייטען פון שטאַטישען טעאַטער.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו אַנערקענען פאַר „פּאָפּולאַרני־טעאַטער“ א סומע פון פינף טויזענד זל. א חודש, בתנאי דער מאַגיסטראַט זאל זיך קענען אַריינמישען אין רעפּערטואַר־פראַגען און אַדמיניסטראַציע פון „פּאָפּולאַרני־טעאַטער“. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוגעבען דעם „פּאָפּולאַרני־טעאַטער“ קאָסטיומען און דעקאָראַציעס פון שטאַטישען טעאַטער.

זינגענדיגער און קלאַנג־פילם
אין קינאָ־טעאַטער „ספּלענדיד“

היינט וועט לאָדז האָבען די זכיה צו הערען אין קינאָ „ספּלענדיד“ דעם זינגענדיגען און קלאַנג־פילם א.נ. „די קאָמעדיאַנטען־שיף“. די האָזיגע פּרעמיערע האט געמאַכט מיט איהר רעוואָלוציע כאַראַקטער א קאָלאָסאַלען ערפאָלג אויף אלע וועלט טיילען און אויך אין אונזער הויפּט־שטאָט וואַרשא.

א חוץ דער גרויסער סענסאַציע, וואָס דער זינגענדער און קלאַנג־פילם רופט אַרויס אלס טעכנישע נייעס אין דער פילם־וועלט, שפּילען דאָ מיט אויך אויסגעצייכענטע פילם־קינסטלער ווי לאַוראַ לאַ פּלאַנט און אונזער בעקאַנטער יודישער אַרטיסט יוזעף שילדקרויט.

היינט — גרויסער קאָנצערט פון מאַריצי ראָזענטאַל

היינט דאָנערשטאָג אָווענט טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע דער יודישער פּיאַניסט, דער וועלט־בעריהמטער מאַריצי ראָזענטאַל.

אויף זיין היינטיגען קאָנצערט וועט דער קינסטלער אויספיהרען די שענסטע שאַפונגען פון שאָפּען, דעבוסי, אלבעניז, לאַראַוו און אויך פון זיינע אייגענע קאָמפּאָזיציעס.

קאָנצערט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער

זונטאָג נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער 2־טער פריהמאָרגען־קאָנצערט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער.

דער פריהמאָרגען קאָנצערט וועט זיין געווידמעט ספּעציעל די שאַפונגען פון בעריהמטען קאָמפּאָזיטאָר עדוואַרד גריג, עס וועלען אויסגעפיהרט ווערען פערשידענע זיינע קאָמפּאָזיציעס. אין קאָנצערט נעמט אַנטייל אלס סאָליסטין די פּיאַניסטין מאַריאַ ווילקאָמירסקאַ. דיריגענט — בראָניסלאַוו שולץ.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען.
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

ערשטער קלאַנג־פילם־טעאַטער אין לאָדז
SPLENDID
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
היינט גרויסע פּרעמיערע!
א נייע ערא אין דער קינעמאַטאָגראַפיע!
קאָמעדיאַנטען־שיף
(SHAW BOAT)
גרויסער קלאַנג־געזאַנג־פילם.
רעקאָרד ערפאָלג פון די אַמעריקאַנער און אייראָפּעאישע עקראַנען. מוזיק־קרעאַציע פון דזשעראָם קערן, ווערטער פון אָסקאַר האַמערשטיין. אויפגעפאַסט אלס גאַנצע און צוגעפאַסט פאַר'ן פילם דורך אונזער לאַנדסמאַן יוזעף טשערניאַווסקי פּרעכטיגע מעלאָדיעס אין דער אויספיהרונג פון אָריגינעלע נעגער־כאָרען.
אין די הויפּטראָלען:
Laura la Plante, Józef Schildkraut
Helena Morgan i Jules Bledsoe
וועלכע פיהרען אויס ריהרענדע לידער.
די מוזיקאַלישע אילוסטראַציע אויסגעפיהרט דורך א גרויסען סימפאָנישען אָרקעסטער פון זיגפעלד־טעאַטער, ניו־יאָרק. דאָס בילד פון דער Universal Pictures Coorperation ווערט דעמאָנסטרירט אויף קלאַנג־אַפּאַראַטען פון דער וועלט בערימטער פירמע
Western Elektric Company Ltd. New York, London.
וואָס האָט נישט קיין שום געמיינזאַמעס מיט די שלימזלדיגע נאָכמאַכונגען, וועלכע זיינען א קורצע צייט געוויזען געוואָרען אין עטליכע קינאָס אין פּוילען.
היינט 2 סעאַנסען: 8 און 10 א זייגער אָווענד
פריינגעהען קען מען נאָר אין אָנהויב פון די סעאַנסען. נאָך'ן אָנהויב וועלען די טירען פאַר'ן פּובליקום געשלאָסען ווערען. פּאַספּאַרטו'ס און הנחה־בילעטען נישט גילטיג.
פּרייזען פון די פּלעצער: 3-2 זל. 2-3 זל. 1-4 זל. לאָזשען 5 זל.

טעלעגראַמען

לאָרד מעלטשעט אינוועסטירט קאַפּיטאַלען אין דער כעמישער אינדוסטריע אין פּוילען

דאַנציג, 13. (יט״א טעלעגראַפיש).

ווי דער יט״א־קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך, האט לאָרד מעלטשעט אונטערגענומען אַן אַקציע צו אינוועסטירען קאַפּיטאַלען אין דער כעמישער אינדוסטריע אין פּוילען. (לאָרד מעלטשעט, פריהער מאָנד, איז איינער פון די רייכסטע מענשען אין ענגלאַנד, ער איז דער קעניג פון דער ענגלישער כעמישער אינדוסטריע. די רעד.)

צי איז אמת אז יודען האָבען געשענדעט מוזולמענישע מעטשעטען און קברים?
אַנפראַגע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 13. (יט״א טעלעגראַפיש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט האט דעפּ. עדוואַרד בורי געשטעלט אַן אַנפראַגע צי איז עס אמת, אז די יודען האָבען געשענדעט מוזולמענישע הייליגע ערטער. ער האט ערקלערט, אז ער בעזיצט פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמען פון א געשענדעטען אַלטאַר און פון געשענדעטע קברים.

דער וויצע־מיניסטער פאַר קאָלאָניאַל־ענינים ווילליאַם לוק האט ערקלערט אז ער ווייסט וועגען דעם ענין גאָרנישט. און קען נישט געבען קיין ענטפער. ער האט נאָר געהערט וועגען א בעשולדיגונג אויף די יודען, אז זיי האָבען געשענדעט עטליכע קברים.

א צווייטער דעפּוטאַט האט אַנגעפרעגט, וועמען איז שולדיג אין דער קאָנפיסקאַציע פון „דבר“. דער וויצע־קאָלאָניען־מיניסטער האט געענטפערט, אז — דער נציב־העליון. „דבר“ קען זיך אָבער ווענדען דעם ענין וועגען מיט א מעמאָריאַל צום קאָלאָניאַל־אַמט.

קראָקאָווער סטודענטען פאָדערן איינצופיהרען „נומערוס קלאַוזוס“

קראָקאָ, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט אין אָווענד האט זיך א גרופּע פון פינף הונדערט סטודענטען פערזאַמעלט און אַרויסגעשטעלט די פאָדערונג, אז יודען זאָלען בעווייזען ווערען פון דער אוניווערזיטעט, אז פאַר זיי זאל איינגעפיהרט ווערען א „נומערוס קלאַוזוס“ און אז די יודישע סטודענטען זאָלען נישט צוגעלאָזט ווערען אין פּראָזעקטאָריום. מיט דער פאָדערונג זענען די סטודענטען אַוועק צום וואָיעוואָדע, ער האט זיי אָבער נישט אויפגענומען.

די סטודענטען זענען דאַן אַוועק צו דער רעדאַקציע פון קראָקאָווער „אילוסטראָוואַני קוריער צאַרעניי“ און געפאָדערט אַפּצורופען אין דער צייטונג זייערע וואונשען און איבערגעבען און בעריכטעט אז אין דער פריה זענען זיי געשלאָגען געוואָרען דורך יודען (!)

די שטימונג איז אַנאַטמעריגע, ס'זענען נאָך מעגליך פרישע עקסצעסען.

די אַנטלאָפענע סאָוויעטישע אַרעסטאַנטען פון די סאָלאָוועצקי אינזלען

ריגאַ, 13. (אטע). מ'מעלדעט פון העלסינגפאָרס, אז פון די אַנטלאָפענע אַרעסטאַנטען פון סאָלאָוועצקי אינזלען זענען 18 אוקראַינער, וועלכע האָבען געהערט צו דער אוקראַינער אומאָפּהענגיגקייטס־פּאַרטיי.

איצט האט מען אויף די סאָלאָוועצקער־אינזלען געפונען צוויי טויטע אוקראַינער, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען דורך ג.פּ.או. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשפּאַנטער סיטואַציע אין אוקראַינע.

אַליאַכין — וועלט־שאָך־מייסטער

וויסבאַדען. די 25־טע און לעצטע שאָך פּאַרטיע צווישען אַליאַכין'ען און באָגאָליובאָוו'ן האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון אַליאַכין'ען, וועלכער איז אויף אַרויס געוואָרען וועלט־מייסטער פון שאָך־שפּיל. דער רעזולטאַט פון טורניר איז פאלגענדער: אַליאַכין — 15,5 פּונקטען, באָגאָליובאָוו — 9,5 פּונקטען.

ווי פראקטיש און בעקוועם

איז אזא גוט אבגעמאסטענע פעקעל באק-פראשעק פון ד"ר עטקער

באק-אנווייזונגען און אלע פארשריפטען פון ד"ר עטקער זענען אזוי דייטליך, אז זיי שליסען אויס יעטוועדען מיסערפאלג. אונזערע פרויען ווירטינס פון דער יונגענדאוס זענען צוגעוואוינט צו זיי און עס קומט זיי צומאל נישט אויפ'ן געדאנק צו עקספערימענטירען מיט אומבעקאנטע אויסארבייטונגען.

ד"ר עטקער'ס באק-פראשעק

איז דאס אמת'ע מיטעל אין הויזליכען געברויך.

ווייל ס'פערלייכטערט באמת דאס באקען. יעדעס געבעקס, צוגעריכט לויט ד"ר עטקער'ס פארשריפטען, בעזיצט נישט געטאדעלט א וואונדערשעהנעם און דעליקאטען געשמאק.

Backin

Dr. August Oetker, OLIWA.

פעראייניגונגס-צוזאמענפאהר פון דער פאלקס-פארטיי אין לובלין

ווי ס'איז בעוואוסט איז מיט 3 יאהר צוריק פארגעקומען א שפאלטונג אין דער יודישער פאלקס פארטיי אין פוילען. די אפגעשפאלטענע האבען צוזאמען מיט דער יודישער דעמאקראטישער פארטיי אין ווילנע געשאפען א נייע פארטיי אונטערן נאמען „יודישע דעמאקראטיש-פאלקיסטישע פארטיי". די לעצטע עטליכע יאהר האבען אבער געזען, אז פאר צוויי פארטייען מיט דער זעלבער ריכטונג אין פראגראם איז קיין פלאץ נישטא און די צושפליטערונג ברענגט נאר שאדען דער יודישער דעמאקראטיע. דאס האט סוף כל סוף געצוואונגען ביידע גרופירונגען אנצונעהמען די איינלאדונג פון דער פאלקיסטישער גרופע אין לובלין בראש פון וועלכער עס שטעהט דער בעוואוסטער שריפטשטעלער ש. י. סטופניצקי און זוכען א פלאטפארם פון פאראייניגען ביידע גרופען.

געקומען זענען העכער 40 פערזאן פון אלע טיילען פון פוילען און גאליציע..

אין פרעזידיום איז מצד לארז פערטראטען געזען ארוו. ווייצמאן און אין פערמאנענץ-קאמיסיע סאג. מ. באלבערישסקי.

נאכ'ן אויסהערען דעם פראגראמאטישען רעפעראט פון רעד. סטופניצקי האבען זיך אין דער דיסקוסיע ארויסגעזאגט א רייה רעדנער וועגען די אלע בעריהרטע ענינים ווי פאליטישע סיטואציע, מיטארבייט מיט די פראגרעסיווע פוילישע גרופירונגען, קולטורעלע פראגען, וועגען דער יודישער שול, יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, אימיגראציע, אגענץ און פאלעסטינא א. אנר.

הגם עס זענען קיין רעזאלוציעס וועגען אט די אלע ענינים נישט אנגענומען געווארען (א חוץ דער שול-פראגע און שול-קולט) דאך איז אונטערצושטרייכען, אז בנוגע קולטורעלע ענינים, איז די מיינונגס-פערשידענהייטען א פיל קלענערע געזען ווי מען האט זיך פון אנהויב גערעכנט פארשטעלען, שוין צוליב דעם אליין, וואס זינט א רייה יאהרען זענען קיין גרעסערע קאנפערענצען נישט פארגעקומען.

אזוי ווי די הויפט-אויפגאבע פון דער קאנפערענץ איז געווען צו פעראייניגען די ביידע גרופירונגען, איז גאנץ נאטירליך, אז דער שווער-פונקט איז געזען אין דער פערמאנענץ-קאמיסיע, וואו מען האט געזוכט א פאסיגע פלאטפארם, וואס זאל אננעהמבאר זיין פאר ביידע צדדים.

און דא מוז אונטערגעשטראכען ווערען, אז די העצע, וואס ווערט לעצטענס געפיהרט געגען דער יודישער שול, האט פיל פערלייכטערט די ראזינע אויפגאבע.

די ווילנער דעלעגאטען האבען געמוזט מודה זיין, אז זיי, וועלכע זענען די הויפט-וואכער פון דער פראגע פון דער יודישער שול, זענען אבער איינזאם אין זייער קאמף, ווייל די גאנצע יודישע דעמאקראטיע אין פוילען שטעהט, ביז היינט, דערווייל, אויך צו זאגען, נייטראל און העלפט זעהר ווענינ מיט אקטיוו אין דער ארבייט. די פעראייניגונגס-פארמול איז געפונען געווארען. ביידע צ"ק פון די ארגאניזאציעס זענען פונאנדערגעלאזען געווארען און עס איז געשאפען געווארען א צייטווייליגע ארגאניזיר-קאמיסיע, וואס וועט צוגרייטען אין דער נאהענטסטער צייט דעם אלפוילישען צוזאמענפאהר, וועלכער וועט שוין פעסטשטעלען דעם נאמען פון דער קינפטיגער פארטיי, און אננעהמען גענויע רעזאלוציעס וועגען די אלע פאליטיש-קולטורעלע ענינים.

אין דער ארג. קאמ. זענען פון ווילנע אריין 2 פערזאן, פון ווארשא 9 און צו איין פערזאן פון די גרעסטע 4 פראווינציעלע ארגאניזאציעס (פון לארז ארוו. ווייצמאן).

צווישען די רעזאלוציעס, וועלכע זענען אנגענומען געווארען, איז כדאי צו בעמערקען איינע א פראטעסט געגען דער העצע בנוגע דער יודישער שול; פערבאט פון אנטיילצונעהמען אין דער ארבייט אין שול-קולט; בעגריסונג צום ארוו. נח פרילוצקי.

מיאוסער דורכפאל פון געוו. קייזער ווילהעלם

קיין פארטיי וויל איהם נישט האבען פאר איהר קאנדידאט

ווין. די הינע בלעטער דערצעהלען וועגען א מיאוסען דורכפאל, וועלכען ס'האט געהאט דער געוו. דייטשער קייזער ווילהעלם. ווי בעקאנט, וואוינט ווילהעלם איצט אין דער האלענדישער שטאט דאארן, קומענדיגען זונטאג וועלען אין דאארן פארקומען וואהלען צום ארטיגען שטאט-ראט. נישט וועלענדיג איננאנצען פערשווינדען פון געזעלשאפטליכען לעבען, האט ווילהעלם איינגעלאדען צו זיך די פיהרער פון די פארטייען, וואס בעטייליגען זיך אין די וואהלען און זיי פארגעלעגט ארויפצושטעלען אויף איינער פון די ליסטעס אויך די קאנדידאטור פון איהם, ווילהעלם'ען, אבער די דאארנער פארטיי-פיהרער האבען וועגען דעם נישט געוואלט אפילו רעדען און האבען תיכף פערלאזט דעם פאלאץ פון געוו. קייזער.

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערן געשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן**
> יורידישע אפטיילונג
> פון „נייעם פאלקסבלאט".
> בעם דורכלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף בייגעלייגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטער נומער, וויל די אנפראגע ווערט פריוואט בעענטפערט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9983. זעלדע ק. פון פיעפשאווע.

אויב איהר זענט ווירקליך אזא בלוט-ארימע און שוואכע פרוי ווי איהר שטעלט זיך פאר און דערצו זענט איהר נאך בעווארפען מיט 6 קליינע קינדער, איז טאקע באמת נישט צו פערשטעהן, פון וואנען עס דערנעהמט זיך נאך ביי אייך אזא גרינגע געמיט, אז איהר זאלט זיך מיט אייערע שכנים און שכנות טאג און נאכט, ווי איהר גיט אליין איבער ארומרייסען.

שליסלעך איז דאך די פיעפשאווע גאס נישט עפעס א ווילדער וואלד און א הויז מענשען — סתם ווילדע חיות, אז זיי זאלען זיך אויף אייך אהן א פארוואס ווארפען שלאגען.

מסתם, אז אלע שכנים און שכנות קריגען זיך און שלאגען זיך מיט אייך ארום און ס'איז נישט פערהאן קיין איין מענש, וואס זאל זיך פאר אייך איינשטעלען און אייך גערעכט געבען, זענט איהר אויך נישט אין גאנצען נאט די נשמה שולדיג, קאן מען זיך אויך אויף אייער מויל און הענט פערלאזען.

איז טאקע אונזער עצה, אז איהר זאלט מיט אייזערנע צוואנגען האמעווען אייערע צורייצטע נערווען, אז איהר זאלט יעדען שכן אייערען געהן אויס דער וועג און אפילו אמאל פערטראגען אויך א געוויסע צולה.

צו פערפיהרען אזעלכע פראצעסען קאן זיך היינט קיין ארימאן נישט פערגינען, ווייל גלייך מיט דער אנקלאגע מוז מען אריינטראגען 20 זל. אויפ'ן חשבון פון די געריכטס-קאסטען.

אזוי ווי איהר דארפט פערפיהרען כאטש א צעהנדליג פראצעסען ממילא מוזט איהר אריינלייגען אין עסק א פאר הונדערט זלאטיס.

געוויס קאנט איהר אויך אלס ארימאן, בעפרייט ווערען פון דער פליכט אריינצוטראגען דעם געפאדערטען אפיאהל, צושטעלענדיג פון דער פאליציי עווענטועל מאגיסטראט א בעשטעטיגונג וועגען אייער ארימקייט. איהר דארפט אבער אויך וויסען, אז צו יעדען פראצעס מוזט איהר צולייגען אנ'אנדערע צייגניס.

צווייטענס דארפט איהר אויך פערשטעהן, אז אייערע געגנער וועלען אויך נישט בלייבען רוהיג זיצען; זיי וועלען מסתם אויך אייך איינקלאגען אין געריכט.

מייסטענטייל בעשטראפט דאס געריכט אין אזעלכע פאלען מיט א געלט-שטראף אדער א 2—3 טעג ארעסט, ממילא קאן מען אויף אזעלכע אורטיילען קיין אפעלאציעס נישט דערלאנגען.

וועט טאקע אויסקומען, אויב איהר וועט נישט פאלגען אונזער עצה און נישט פרובען אפצוקיהלען זיך דעם היציגען טעמפעראמענט, אז איהר וועט דארפען אייער גאנץ לעבען פערברענגען אין געריכטען אדער אפזיצען אין ארעסט, דורך וואס אייער ארימע בעל-הבתישקייט וועט שוין זעלבסטפערשטענדליך אינגאנצען חרוב ווערען און די עלענדע קינדער נאכמעהר פערוואהרלאזט ווערען.

9984. ק. ג.

מען דארף בכלל פארזיכטיג זיין ביים נעהמען א וועקסעל, אין וועלכען ס'איז אנגעגעבען די אדרעס פון אקצעפטאנט (זלעצעניע) אלס דאס ארט, וואו דער וועקסעל איז צאהלבאר. דאס רוב פון אזעלכע וועקסלען זענען קינדישע. ערגער איז נאך דאס, וואס דער אקצעפטאנט האט כמעט שטענדיג די מעגליכקייט זיך ארויסצודרעהען פון דער דראהענדער פעראנטווארטליכקייט פאר לאזען אין קורס וועקסלען מיט געפעלשטע אונטערשריפטען.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

צוריקגעקעהרט.

הייליגע—תעניתים—שטרייקען

(פעליעטאן)

פעלקער — וואס פאר א מערקווירדיגע בעשעפעניש דאס איז!

יעדעס פאלק האט זיך זיין אופן ווי אויסצופילען די טעג פון זיין יאהר. די רוסען — די פאר-מלחמה'דיגע און פאר-רעוואלוציאנערע רוסען — האבען א טבע געהאט אויסצופילען זייערע טעג מיט הייליגע חגאות. כמעט יעדעס בלאטעל אינ'ם רוסישען קאלענדאר איז געווען א רויטס — א סימן פון א חגא. אין קיין לאנד אין דער וועלט זענען נישט געווען אזוי פיל הייליגע ווי אין דעם הייליגען רוסלאנד, ווען די הייליגע צאר-באטיושקי'ס זענען געזעסען אויפ'ן הייליגען טראן, און דאס הייליגע פאלק איז געווען פערנומען מיט פראווען די הייליגע יאהרצייטען פון זייערע „קדושים". נעכטען — דער יאהרצייט פונ'ם הייליגען אנטאן, וועלכער איז געווארען א „קדוש" צוליב דעם, וואס מ'האט איהם מקבר געווען מיט'ן פנים ארויף און ער האט זיך מיישב געווען און האט זיך אין קבר אויסגעדרעהט מיט'ן פנים אראפ און מיט עפעס אנדערש ארויף. היינט דער יאהרצייט פונ'ם הייליגען סטעפאן, וועלכער האט נאכ'ן טויט א גאנץ געשון און דאס מויל איז ביי איהם געבליבען אפען לעולם ועד. מארגען דער יאהרצייט פונ'ם הייליגען אנטיפ, וועלכער איז אויפגעשטאנען פון קבר און דריי מאל געמאכט א דריי-עטאזשנע „פא מאטערי". כמעט אלע טאג א יאהרצייט און כמעט אלע טאג האבען די הייליגע גלעקער געקלינגען לכבוד דער חגא און דער עולם האט זיך געצ'לם'ט און די חגא האט זיך געוועהנליך געענדיגט מיט „לחיים" און מיט שיכורים אין די רינשטאקען און מיט א מעסער אין עמיצענס זייט.

צוזאמען מיט די רוסען האט מישטיינסגעזאגט געלעבט אנ'אנדער פאלק, וואס האט אויסגעפילט די טעג פון יאהר מיט תעניתים, מיט זאגען תחנון און מיט שלאגען זיך אין הארצען „אשמנו". קיין פאלק אין דער וועלט פערמאגט נישט אזוי פיל תעניתים ווי יודען. אויסער די גרויסע תעניתים, האבען אונזערע אבות אבותינו געפאסט יעדען מאנטאג און דאנערשטאג, און ווען ס'האבען אויסגעפעהלט תעניתים האט מען ערפינדען תענית-טעג. כמעט יע־ער טאג אין אונזער לוח איז פול מיט יאהרצייטען פון אינקוויזיציעס און שחיטות און פאגראמען און גזירות רעות, און אונזער תשובה דערויף איז געווען — א תענית. אונזערע טאטעס און מאמעס און זיידעס און באבעס פלעגען זעהר ליב-האבען א תענית און זיך בעריהמען איינער פאר'ן אנדערען:

— וואס פאר א גרינגען תענית איך האב היינט געהאט דאנקען השם יתברך, ממש א מחיה!

— איך וואלט געקענט פאסטען נאך א טאג אהן אינטערברעכען.

מ'פלעגט זיך ווינשען גרינגע תעניתים. געזוכט תעניתים ממש ווי מיט ליכט.

אונזער גורל האט אונז איצט צוזאמענגעבונדען מיט אנ'אנדער פאלק, וואס פילט אויס די טעג פון זיין לעבען מיט שטרייקען.

זייט די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל האבען די אראבער ערקלעהרט שוין א דריי אלגעמיינע שטרייקען. ס'איז קלאר, אז צווישען די צוויי פעלקער אין ארץ ישראל זענען עס די יודען, וועלכע זענען געקריוודעט געווארען און זיי האבען מעהר סיבות צו פראקלאמירען פראטעסט-שטרייקען. אבער א שטרייק איז א זאך, וואס קאסט די אראבער גארנישט, ווייל זייער גאנצע געשיכטע פאר א סך הונדערטער יאהר איז א געשיכטע פון גארנישט טון, פון פוילענצעריי, פון זיצען מיט די פיס אונטער זיך און טרינקען שווארצע קאפע. צו ערקלערען א שטרייק איז פאר די אראבער א קלייניגקייט, ווייל זיי שטרייקען אלצאיינס, אפילו ווען זיי ערקלערען קיין שטרייק נישט. אין לעבען פון א פאלק וואס בויעט און וואס שאפט איז א שטרייק א גרויסע נאציאנאלע געשעהעניש, וואס קען ברענגען צו גרויסע פאליטישע און אינדוסטריעלע קריזיסען און איבערקערענישען, אבער ביי אזא פאלק ווי די אראבער, וועלכע האבען צוליב זייער פוילקייט פערוואנדעלט ארץ ישראל אין א מדבר, איז א שטרייק נישט מעהר ווי א פוסט ווארט. נאך א טאג פון גארנישט טון!

אונזערע חלוצים שטרייקען נישט. זיי קענען זיך נישט ערלויבען אזא לוקסוס. זיי זענען אריין אין לאנד צו פערוואנדלען עס אין א בליהענדען ישוב און זיי קענען אויף קיין שעה נישט אוועקלעגען דעם בראב-אייזען פון האנד. א שטרייק מיינט פאר זיי שאדען, מיינט פערלוסטען און זיי זעצען פארט די ארבייט. זיי וועלען זי אויך ווייטער פארזעצען, נישט קוקענדיג אויף אלע שוועריגקייטען און שטערונגען.

די אראבער שטרייקען, זופענדיג שווארצע קאפע מיט די פיס אונטער זיך און אונזערע בויער בויען. אין דעם איז דער אונטערשיד צווישען זיי און אונז און אין דעם אונטערשיד ליגט די גאראנטיע פון אונזער הצלחה.

אנ'איינענער.

צו „כל=נדרי" זיך אנגעשכורט און פער=בראכט מיט גאסען=פרויען

געקומען א היים מיט א פראסטיטוטקע און געוואלט ארויסטרייבען זיין ווייב פון שטוב

די ליידען פון א פרוי, וואס האט אוועקגעווארפען איהר חתן

לעמבערג. אויף קאלאנטאיא גאס וואוינט דער 29־יאהריגער שלמה פ., וועלכער איז א פערטרעטער פון איינער פון די קאלושער סוד־פאבריקען, אט דער ראזיגער יונגער מאן האט בערך מיט צוויי יאהר צוריק חתונה געהאט. ער האט גענומען א גרויסען נדן און א זעהר שעהן מיידעל.

זיין פרוי איז שוין פריהער א כלה געווען פאר א אנדערען. נאר זי האט דעם ערשטען חתן נישט געוואלט, ער איז איהר נישט געפעלען, דארום האט זי אנגעווענדעט כל ערליי התפעלות בין מען האט דעם שידוך אפגעלאזט.

דער ערשטער חתן איהרער א וואוילער יונגער־מאן, א גרויסער פעררינגער דערצו, האט זי אבער שטארק ליב געהאט. דערפאר האט ער נישט גע־האלט אבלאזען דעם שידוך. ווען ער איז געצוואונ־גען געווארען דאס צו טון האט ער איהר קיין מחילה נישט געגעבען. זייט דאן האט ער נישט חתונה געהאט און נישט איינמאל, ווען ער פלעגט זי טרעפען פלעגט ער איהר אפען זאגען, אז ער איז גרייט איהר מוחל צו זיין אבי זי זאל זיך אומקעה־רען צו איהם און פאר איהם חתונה האבען. דאס יונגע ווייבעל האט אבער דערפון נישט געוואלט הערען און געדענקען.

אבער מיט איהר מאן האט זי אויך נישט גליקליך געלעבט. דערפון האט זי קיינעם מיט קיין ווארט אפילו נישט דערמאהנט, ווייל זי האט מורא געהאט פאר פארוואורפען.

איהר מאן איז געווען א ווייניג אינטעליגענ־טער מענש. ער האט זיין פרוי ברוטאל בעהאנ־דעלט. פלעגט קיינמאל נישט וועלען אויסהערען איהרע א בקשה. גראד דעמאלט ווען זי האט איינ־געלאדען געסט — איז ער אוועק פון שטוב. נא־ערגער איז געווען ווען ער איז געקומען אין דער היים דאן פלעגט ער זיך אויף איהר אפפיהרען, גאס זיין פרוי האט שוין געדאנקט גאט, אז ער ארער די געסט זענען אוועק.

דאס ערגסטע פון אלעמען איז אבער געווען אז ער האט נישט פיינט געהאט קיין גלעזעל משקה און קיין פרעמדע פרויען. אויף וויין און פרויען האט ער אויסגעגעבען א סך געלד.

זיין פרוי האט ער לעצטענס אזוי בעהאנדעלט אז זי איז קראנק געווארען. דעמאלט האט איהר גאנצע משפחה זיך דערוואוסט וועגען דער גאנצער מעשה.

די משפחה האט דערויף געפאדערט, אז דאס פאר פאלק זאל זיך גט׳ן. דער יונגערמאן איז אבער פון דער מעשה נישט געווען שטארק אומ־צופרידען, אבער קיין גרויס עומת נפש האט ער נישט געהאט דערפון.

פ׳ר גרויס צרות איז אבער דאס יונגע ווייב בעל ממש ארויסגעצערט געווארען. איהרע אויגען זענען געשוואלען געווארען פאר עגמת נפש. זי האט פון קיין גט נישט געוואלט הערען. בפרט ווען זיי זענען שוין געזעסען בייס בית דין און אין לעצטען מאמענט האט דאס פאר פאלק חרטה בעקומען, זיך איבערגעבעטען און צוריק אהיים געגאנגען.

היינטיגען יום כפור איז פארגעקומען א „פאל" וואס האט זיי געצוואונגען זיך צו גט׳ן.

צו „כל נדרו" איז דאס פאר פאלק געגאנגען דאווענען אין „פאסיימאווי"־זאל. זיי האבען זיך אפ־געשמועסט אז נאכ׳ן דאווענען דארף ער זיין פרוי בײם איינגאנג אין „עזרת נשים" ערווארטען, און פון דארט אהיים גערן.

מען האט געענדיגט דאס דאווענען. אבער דער פוינעל איז ארויס. די פרוי ווארט — אבער אומזיסט. דער מאן איז נישטא. דער „פאסיימאר־ווי"־זאל איז שוין געזען פוסט. דער סטרוזש האט שוין געוואלט פערמאכען דעם זאל. אבער דער תכשיט איז נישטא.

נישט געהאט קיין אנדערע ברירה איז זי מיט א צובראכען הארץ אליין אהיים געגאנגען. ביז 4 פ׳יי טאג האט זי זיצענדיג בײם טיש נישט אויפ־געהערט צו וויינען. איהר מאן איז נאך אלץ נישט גע־ווען אין דער היים.

4 פאר טאג קומט ער אהיים טויט שיכור, אבער נישט אליין ער פיהרט מיט זיך מיט א נאס־טען פרוי און הייבט זיך אן צו אויסצוטרעטן,

בכן, אז זיין פרוי זאל ארויס פון שטוב.

עס איז געקומען צו א אומבעשרייבליכען סקאנדאל, וואס האט אויפגערודערט אלע שכנים וואס זענען זיך צונויפגעלאפען. און דאס נאך ווער ניג געווען, איז נאך אנגעקומען א פאליציאנט און דעם יונגען מאן, זיין פרוי און די גאסען פרוי אום סאמע יום הקדוש גענומען אויפ׳ן פאליציי קאמי־סאריאט.

מעהר האבען שוין די עלטערען פון דער פרוי נישט געוואלט ליידען פון דעם איידעם. זייער טאכ־טער האבען זיי אהיימגענומען און תיכף א טאג שפעטער געמאכט אלע שריט צו א גט.

לכתחילה האט דער יונגערמאן ארויסגעוויזען חרטה פאר זיינע שריט. אבער ווען ער האט געזעה־ען אז אלעס איז שוין פערפאלען, דאן איז ער אויף אלעמען איינגעגאנגען און אנומעלט האבען זיי זיך גט׳ן.

ווען דער פרויס ערשטער חתן איז דערפון געוואהר געווארען איז ער געקומען צו זיינע געוועזענע מחותנים און ערקלערט, אז ער איז גרייט נישט געקוקט, אויף אלעמען חתונה צו האבען מיט זייער טאכטער. זיי האבען דערצו מסכים גע־ווען און קומענדיגען זונטאג דארף פארקומען די חתונה.

איד דערשיסט זיין געליבטע

דאס פאריזער געריכט בעפרייט איהם

א סענסאציאנעלער פראצעס, אין וועלכען טארעס האט פערטיידיגט דעם בעשולדיגטען

אין פאריז איז פארגעקומען א סענסאציאנעלער פראצעס געגען דעם אלזשירער איד יוסף אמאר, 52 יאהר אלט, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען פאר דערשיסען זיין יודישע געליבטע, די 38 יאהריגע אלזשירער פרוי אסתר אוזליי.

די געשיכטע פון דער טראגעדיע איז פאלגענדע אמאר האט געלעבט אין טולאן, וואו ער האט געהאט א גרויס געשעפט. ער איז געווען אנ׳אלמן. בעקענענדיג זיך מיט דער פרוי אוזליי, א פרוי פון איינעם פון זיינע פריינד, האט ער זיך אין איהר פערליבט און איז באלד געווארען איהר געליבטער. ער האט פערקויפט זיין געשעפט אין טולאן און איז אוועקגעפאהרען צוזאמען מיט דער פרוי און מיט זיינע דריי קינדער קיין ריו און נאכדעם קיין סעט. זיינע געשעפטען זענען געגאנגען שלעכט און ער האט בעשלאסען צו קומען קיין פאריז. דא האט ער זיך אפגעשטעלט אין א האטעל אויף רי דע טרעזיז, וואו זיי זענען פערבליבען.

אין מערץ 1928 האט ער געקויפט א לאקאל וועלענדיג עפענען דא א געשעפט. דער פרוי איז אבער דער לאקאל נישט געפעלען געווארען און זי האט געווירקט אויף אמאר׳ן, ער זאל איהם פער־קויפען, ער האט עס געטון און האט אנגעווארען ביי דעם געשעפט 20,000 פראנק. פון יענעם טאג או האבען זיך צווישען זיי אנגעהויבען קריגערייען, און די בעציהונגען זענען געווארען ערגער פון טאג צו טאג.

די פרוי האט געטון נאך מעהר. זי האט גע־ווירקט אזוי אויף דער עלטערער טאכטער פון איהר געליבטען, אויף דער 14־יעהריגער זשוליעט אמאר, אז יע יע האט שטענדיג בעשולדיגט איהר פאטער און געגעבען רעכט זיין געליבטער, צו וועלכער זי האט זיך שטארק צוגעבונדען.

אמאר האט סוף כל סוף בעשלאסען צוריקצו־קעהרען זיך קיין טולאן. אבער זיין טאכטער האט ערקלערט קאטעגאריש, אז זי פאהרט נישט, זי בלייבט אין פאריז מיט דער פרוי אוזליי.

אמאר האט זיך ענדליך איינגעבעטען ביי זיין געליבטער, אז זי זאל מיטפאהרען מיט זיי אין טולאן און דער שלום־בית האט זיך געהאט ווידער איינגעשטעלט. אבער דאס האט געדויערט נישט לאנג.

דעם 22־טען אפריל האט די משפחה גע־קליבען זיך אפצופאהרען. מען האט געמאכט די וואליזעס. מען האט זיך געגרייט צו דער פאהר. פלוצלינג איז אויסגעבראכען ווידער אמאל א קריי־געריי.

דער אלזשירער איד איז געווארען אויסער זיך פון כעס. ער האט ארויסגעכאפט פון קעשענע א רעוואלווער און האט אויסגעשאסען דריי מאל אין זיין געליבטער.

די פרוי אוזליי איז געפאלען טויט אויפ׳ן ארט.

דער בעשולדיגטער איז פערטיידיגט געווארען פון דעם בעריהמטען יודישען ארוואקאט אנרי טארעס.

יוסף אמאר האט מיט א געדריקטער שטימע דערצעהלט די איינצעלהייטען פון דעם דראמאטישען סכסוך, וואס ער האט געהאט מיט זיין געליבטער.

„איך האב — זאגט ער — פערלארען דעם קאפ. איך בין רואינירט געווארען, איך האב זיך פאר איהר צוטראכען, איך האב צוליב איהר מיין עהרע און נוטען נאמען פערלארען. זי האט מיך אזוי געיארעט — אזוי ביטער געמאכט מיין לעבען, אז איך האב פערלוירען דעם קאפ. —

אמאר בעט מיט טרעהרען אין די אויגען: —

— הערען ריכטער! — פיהלט מיט מיט מיין לאגע. לאזט מיך בלייבען א פאטער צו מיינע ארימע אומשולדיגע קינדער.

עס ערשיינען אלס עדות די קינדער פונ׳ם בעשולדיגטען. זיי בעטען רחמים פאר דעם פאטער.

א גרויסען איינדרוק מאכט דאס עדות זאגען פונ׳ם פרעזידענט פונ׳ם טולאנער האנדעלס קאמער, וועלכער לויבט שטארק אמאר׳ס עהרליכקייט.

אנרי טארעס, וועלכער האט צוליב א שווערער קראנקהייט זיך א לענגערער צייט נישט בעוויזען אין געריכט, האט געהאלטען איינע פון זיינע גלענ־צענדסטע פערטיידיגונגס רעדעס. דער גרויסער ארוואקאט האט פשוט גערירט די געשווארענע ביז טרעהרען. ער האט געשילדערט די פערצווייי־פעלטע לאגע פונ׳ם רואינירטען 52־יעהריגען מאן וואס האט אלעס פערלוירען אין דער ליבעס־אוואנטורע.

נאך א קורצער בעראטונג טראגט דאס גע־ריכט ארויס א בעפרייאונגס אורטייל.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 55-85.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער=קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131=86
נעמט אן פון 8–$9^1/_2$ פריה אונפון $3^1/_2$–$4^1/_2$ נאכמ

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, גלידער,
פארקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאהניע פון זעלבסט־יכע ארטאפעדישע
אפאראטען, ווי: הפלאדקעס אויף א שמאכטער, קונסט־
ליכע פיס, גארטעלען א. ז. וו. נעמט אן פון 5—7 אבענד
צוריגעקעהרט.

דער מאלפע-מענש

55) (סענסאציאנעלער ראמאן)

— איך בין זעהר צופרידען, וואס מיין סצע־נע האט זיך געענדיגט, — האט אדעלע מיט א דערלייכטערונגס-זיפץ א זאג געטון, — ווען איהר זעהט אזוי, ווי דער ארימער קאנאלי האט זיך גע־היצט! ער האט אפילו געוואלט איבערפאטאגרא־פירען די אויפנאהמע, אבער דאס לאזט זיך נישט אזוי לייכט...

אויף איין האנד איז ביי איהר קענטיג געווען א קליינע וואונד פון דער שטריק.

מאריס׳ן האט זיך שמארק פארגלוסט א קוש צו טון דאס פערוואונדעטע שטיקעל ארט, אבער דער שכל האט איהם אפגעהאלטען דערפון.

— און ווי זעהט עס עפיס אויס אינעווייניג אינ׳ם טורעם? — האט ער א פרעג געטון סתם ביי דער ליבער מיידעל, כדי עפיס צו זאגען.

— אינעווייניג אין טורעם? גארנישט! שטר־נער, קוסטעס, און עפיס א קארליק בוי מעל. מיר איז דארט זעהר נישט געפעלען געווארען...

— וואס זענט איהר אזוי צופרידען, וואס איי־ער ראלע האט זיך געענדיגט?

— דערפאר, ווייל נעווובארט האט געזאגט, אז אויב די טאג-אויפנאהמע וועט נישט געלינגען, וועט ער מוזען מאכען נאך אנ׳אויפנאהמע ביי־נאכט... ארימער קאנאלי! ער וויל זיך דאך אוזא־גען פון זיין ראלע.

אין דעם מאמענט האט זיך דערהערט נעוו־בארט׳ס שטימע:

— קאלינס, טראגט נישט אוועק דעם לייטער ווייט — האט ער געשריגען — בעהאלט איהם אין גראז, הינטער׳ן טורעם. ס׳קאן זיין, איך וועל דארפער צוקומען ביינאכט, בעהאלט דעריבער אלע זאכען, כדי מ׳זאל זיי קענען לייכט געפינען.

אדעלע האט זיך עטוואס פערקרימט.

— דאכט זיך, ער וויל פאקטיש איבערפאטא־גראפירען די אויפנאהמע. איך האב, איבעריגענס, נישט קיין ספעציעלען עגמת נפש דערפון. ס׳איז זעהר אינטערעסאנט. איין זאך איז נאר שלעכט, וואס די נערוואזיטעט פון קאנאלי׳ן נים זיך איבער צו מיר געוויסערמאסען. ס׳וואלט גוט געווען, ווען איהר שפילט אפ די ראליע..

— איך בין באבת גרייט! — האט מאריס אויסגערופען מיט פולע אויפ־יכטיגקייט אין דער שטימע, אז דאס מיידעל איז רויט געווארען.

גראד אין דעמזעלבען מאמענט איז צו זיי צוגעקומען נעוובארט.

— איהר האט דארט גארנישט איבערגעלאזט, אדעלע? — האט ער א פרעג געטון, אנווייזענדיג אויפ׳ן טורעם.

— גארנישט, מיסטער נעוובארט.

— אין דאס, וואס איז?

ער האט אנגעוויזען אויף עטוואס קיילעכדי־געס, וואס האט זיך ארויסגערוקט פון שפיק-טורעם.

— יא, עס בעוועגט זיך! — האט זי פער־וואונדערט אויסגערופען.

ביי די דאזיגע ווערטער האט זיך פון הינטערן טורעם-דאך פלוצליך ארויסגעשטעקט א קאפ

גלייך דערנאך האבען זיך בעוויזען מאסיווע פלייצעס, און לסוף האט זיך איבער דער וואנד אריבערגעבויגען א האהריגער פוס.

דאס איז געווען באג.

זיין לאנגע האהריגע פעל איז געווען בעדעקט מיט שטויב, און די גאנצע מארדע קאמיש אויסגע־שמירט אין ווייסען.

דאס אלץ האט מאריס תיכף בעמערקט.

דערנאך, ווען די חיה האט אויסגעצויגען די מאדערשטע לאפעס, כ י צו דערהאלטען זיין גוף אין גלייכגעוויכט, האט מאריס בעמערקט, אז אויף זיי האבען געגלאנצט די בראנזאלעטען פון צובראכענע האנד-קייטליך.

קאפיטעל זיבען-און-צוואנציג

דער צוריקקעהר פון באג׳ן

דאס מיידעל האט א געשריי געטון, און זיך אינסטינקטיוו אנגעכאפט פאר מאריס׳עס האנד.

— וואס איז עס? — האט זי א פרעג געטון

— שוין זשע איז עס דיזעלבע בעשעפעניש, וואס האט זיך געפרובט אריינקריגען אין מיין צימער?

מאריס האט זי לייכט אפגערוקט אין א זייט, און צוגעלאפען צו דער מאלפע.

אין דעמזעלבען מאמענט איז באג לייכט אראפגעשפרונגען אויף דער ערד.

א ווײלע איז ער געשטאנען אויף אלע פיער, אפקעהרענדיג אין דער זייטן פונ׳ם מענשען זיין קאפ.

דערנאך גלייך האט ער א ציה געטון די לופט, עפיס א ברום געטון אויף זיין אופן און איז פער־שוואונדען הינטער׳ן בערגעל.

מאריס האט זיך א לאז געטון איהם דעריא־גען.

ווען ער האט ווידער דערזעהן באג׳ן, איז שוין יענער געווען א האלבע מייל ווייט פון איהם.

ער איז געלאפען מיט אלע כוחות, האלטענ־דיג זיך הארט ביי די טויערן, וועלכע האבען אין דעם ארט בעטיילט דאס פעלד.

די פערפאלגונג איז געווען אנ׳אומנוצליכע, און מאריס האט זיך תיכף צוריקגעקעהרט צו די אקטיארען.

— דער דאזיגער אראנג-אטאנג — האט ער געזאגט — געהערט צו דעם מיסטער גרעגארי — און ער איז לחלוטין אומשעדליך. ער איז נעלם געווארען פון זיין היים אויף עטליכע טעג.

— ער האט זיך, ווייזט אויס, אויסבעהאלטען אין טורעם, — האט נעוובארט ארויסגעזאגט די סברא — ס׳איז גוט, וואס ער איז נישט געקומען אין דעם מאמענט, ווען מיר האבען געמאכט די אויפנאהמע... איהר האט איהם נישט בעמערקט, אדעלע?

(פארטזעצונג קומט).

אַן'אינטעליגענטער שותף

מיט אַ קאַפּיטאַל פון 5000 זל. ווערט געזוכט צו אַ גוט פּראָספּערירענד געשעפט, וואָס קען געבען אַ זיכערן מאָנאַטליכען ריוח פון 1500 זל. אָפּפרטען אונטער Bank אין דער אַדמ. פון „ג. פ."

אַכטונג, צייטונג־פערקויפערס!

אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דעם 13 נאָוועמבער ד. י. וואָס די מיטגלידער האָבען גערופען, וואָס איז פאָרגעקומען מיט דעם פאָרזיצענדער מנחם אַסט, יחיאל גינצבורג און בנימין עלבוים, איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע, צי מען זאָל זיך אָנשליסען אין דעם וואַרשעווער צייטונגס־פערשפרייטער־פעראיין. נאָך לאַנגע דיסקוסיעס איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען פון דער גאַנצער פערזאַמלונג אַ בעשלוס, נישט אָנצושליסען זיך אין דעם וואַרשעווער פעראיין, נאָר צו בלייבען אַזוי ווי ביז יעצט אומפּאַרטייאישער לאָדזער פעראיין, אָפּצוּוואַרפען דעם בעשלוס פון דער פערוואַלטונג און אויסגעדריקט אונצופרידענהייט דער פערוואַלטונג. גלייכצייטיג איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס, אַז קיין שום צייטונגס־פערקויפער זאָל נישט אַרויסשיקען קיין יונגלעך מיט די אָוועגד אויסגאַבען, אין געגענטייל וועט ער ווערען אָפּגעשטעלט פון אַלע צייטונגען און אויסגעשלאָסען פון פעראיין.

מיט אַכטונג דאָס פּרעזידיום.

כי יהי' ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט!!!

זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין רעכטסקאָנסולענטען־ביוראָ צו ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

טעלעפאָן 48-79

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, שותּפות־אַקטען וועגען דירות אין אַרוּשאַנד ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פּעטריקאָווער 17.

Dnia 2 listopada r.b. zgubiono 6 weksli: 1 weksel na zł. 200.— na zlec. Rubin Sumiraj 1 weksel na zł. 130.— z wystawienia Sz. Szpir o Wodzimierz, pl. u p. Fiszera, Cegielniana 26, na zlec. Józefa Fiszera, Cegieln. 26, ustępionego na zlec. Chaima vel Chila Fiszera, w Łodzi, Pusta na zlec. M. Fiszera w Łodzi, Cegieln. 26, protestowany dn. 5 paźdz. r.b. 1 weksel z klauzulą egz. za № A.457481/29 na 4 dol. z wystawienia Ch. Zawadzki, Brzezińska 21, oraz zł. 35.— oraz różne pokwitowania różnych firm. Unieważniam takowe i proszę o zwrot weksli oraz dokumentów za wynagrodzeniem Biura „Veritas" Piotrkowska 31. 671

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

זגערזשער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר. 4½—5½
ד"ר ספּרשנער קינדער־קראַנקה. 11-9 4½—5
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען 9—12
ד"ר רובינשטיין הויט און געשלעכטס־קר. 12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר. 1—3
ד"ר נאָרדבלאַט אויגען־קראַנקה. 12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען 2—3
ד"ר שפּרלאָווסקי פרויען־און געבורטס־הילף 4½—5½

[illegible] אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי ספּעציאַליסט
צאָהן־אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

א צימער און קוך

מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען פון באַלד צו פערמיטען. — צו ערפאַהרען פראַנצישקאַנער 30 ביים ווירט 11667

א קוואַליפיצירטער גוזעלעז

פון מענער 1. קאַטעג. מאַגאַזין, זוכט אַ פּאָסטען. אָפּפרטען אין אַדמ. אונטער „מענער־מאַגאַזין". 11664

זאפארט איבערצוגעבען

אַ שעהן רעמאָנטירט געוועלב צו ערפאַהרען בּושעזשינער 2, אין דער צוקערניע

זאפארט איבערצוגעבען

א געוועלב מיט איינריכטונג, 1 שטוב און קוך און קאָרידאָר אויף קילינסקי צווישען פּושעיאַזד און נאַחראָט. ווענדען זיך גרינער מאַרק 8, בּיי בערענבלום. 661

א'נאָרט צו שלאָפען

פאַר אַ אָרענטליכען יונגען מאַן. צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 33, אין 2. הויף, פּאַרטער.

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ וועקסעל אויף 219.60 זל. אויסשט. יעזשי קאָרקעס לעמבערג, אָרדרע מענדעל שענקער, לעמבערג, פּלאַץ קראַקאָווסקי 8, צאָהלבאַר ד. 30.11. ד. י. וועירע מענעגבוים און טאַלאָמאַנטשיק, פּיעטרוּק. 58. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו הענעך לוביצקי פּיצקעוויטשאַ 2.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

דאָס גרויסע בעלעהרענד בילד א. נאָמען:

די צוקונפט

און דאָס לעבען פון א פרוי

יעדער איינציגער מוז זעהען דאס בילד.

פערגרעסערטער אָרקעסטער. ◆◆ פערגרעסערטער אָרקעסטער.

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאָלאָג־אַקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אָן פון 6—8 אָוונד

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראַנקה רענטגען און ליכטהיילאינגס. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

האַללאָ! האַללאָ!

קלינג טעל. 1,63-30

„Pogotowie krawiecka Kiersza" 91 וושעראָמסקאַ

רוב־געוועלב. — מאָמענטאַלע אויספּרעסונג פון גאַרניטור 3 זל. א קלייד 2.80 זל. פּאַלטען פּאַר 3 זל. צוזאַמען מיט'ן אָפּנעמען און אָפּשיקען. עקספּערטע וועגען גערייניקט, געפאַרבט, איבערגעאַרבעט, גענייעטע, קינסטליך געצערעט. מיר פאַרבען און וואַשען פונקט לויט'ן לאַפּצינגער סיסטעם. 10075

איך קויף

און צאָהל די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, בּריליאַנטען, דיאַמאַנטען, פערל ווי אויך לאָמבאַרד־קוויטען. פלאַק וואַלנאָטשטי 10 (נעבען מאַרק), 1־טער שטאָק, פראָנט, קאַפּעליוש. 640

שייטלען

צו מעסיגע פּרייזען צו בעקומען בּיי פּאַרזשוצקאַ, קאַמיענגאַ 5.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער־שוועכע קראַנקהייטען, היי'זנג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויסמאַל)

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבּאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעק א. אז. וו.

אורין־אַנאַליז — 4 זל.

סוחרים און פאַבריקאַנטען

פערלירט נישט אייער האפנונג

ווען איהר קריגט א פּראָטעסט ווערט נישט פערצווייפעלט קומט גלייך צו לויפען אין ביוראָ

„VERITAS"

פּיעטריקאָווער 31, טעל. 1,27-53

דאָרטען ווערט גלייך פערטיידיגט אייערע אינטערעסען ווי אויך אַלע אַרט סאַנדאָוואַ אַפּאַרלאַשצאָווא, ס'ווערט געשריבען בּיטעס ציווילנאַ, האַנדלאָווא, אַדוואָלאַניעס קאַרנאַ, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אינטערצוזיעס, היפּאָטעקען, שותּפות־אַקטען. מיר נעמען אָן אַדמיניסטראַציע פון הייזער. מיר שיקען אַרויס אייגענע אינקאַסענטען אויף דער פּראָווינץ מיט אייגענע קאָסטען. איבערזעצונג אין אַלע שפּראַכען. יורידישע עצות אומזיסט פון 5—7. די ביוראָ איז טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד. מיט אַכטונג

רעכטס־קאָנסולענטען

„VERITAS" Piotrkowska 31, tel. 1,27-53 ביוראָ

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1

פאַר וועגערישע הויט־קראַנקה, מענער־שוועכע, אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסולטאַציע ביי ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען. קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער הייל־קאַבינעט קאָסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. בעזונדער פאַר פרויען.

אַכטונג פון 9 פריה ביז 2 [illegible]

— [illegible] —

וויזיט 3 זל.

PRACOWNIA JUBILERSKA

כ'נעהם אָן פון פערשידענע גאָלד, זילבער און פּלאַטין־אויסאַרבייטונגען ווי אויך פערשידענע טייערע שטיינער צו פערזעצען און פערשידענע רעפּעראַטורען צו מעסיגע פּרייזען

א. קירשבוים 31 פּיעטריקאָווער 31

רעכטס, 2־טען איינגאַנג, 1־טען שטאָק.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 5—9 אָוונד. בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. J. Sadokierski

כטאָמאַטאָלאָג

ספּעציאַל־אַרצט פאַר מויל־ און קיפער־כירורגיע

צאָהנפלייש־קראַנקהייטען

רענטגען־דיאַגנאָסטיק. נעהמט אָן פון 3—7.

פּיעטריקאָווער 164, טעל. 27-83.

ניִשט! 2000 ניִשט!

פאַר אַ 5־לאָמפּיגען ראַדיאָ־עקראַן־אַפּאַראַט (עקראַדינאַ) מיט'ן צופּאַסען עקראַן־לאָמפּען

נור 950.— זל.

אין אַ שעהנער מאַהאָגאָני קאַסטען.

לעצט וואָרט פון דער ראַדיאָ־טעכניק!

פּראָבירט, איהר וועט זיין צופרידען!

Polskie Radjo

Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka

Andrzeja Nr. 4.

השבת אבדה.

ס'זענען גע'גנב'עט געוואָרען פאָלגענדע וועקסלען:

1) אַ וועקסעל אויף 300 ז'. אויסשטעלער ב. פּראָהסאַן, לאָדז, צאָהלבאַר דעם 20.11. ד. י. אָרדרע שרמה עלפּנאַט. 2) אַ וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. י. זאַלטוווסקי, אָרדרע ד. גרינגלאַז, צאָהלב. 10.12. ד. י. 3) אַ וועקסעל אויף 25 זל. אויסשט. קאַראָל שמשעוויעצקי, אָרדרע ל. ראַשטשין, צאָה"ב. אין וואַרשא דעם 20.12. ד. י. 4) אַ וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. ה. ם. לאַנדוי, אָרדרע ה. ד. לאַנדוי, צאָהלב. אין מלאַווע 31.12. ד. י. 5) אַ וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. י. ראַשעק, אָרדרע י. ביטירמאַן, צאָהלבאַר אין נאַשעלסק 20.1. 1930. 6) אַ וועקסעל אויף 70 זל. אויסשטעלער א. גגראַמרין, אָרדרע ם. איזראַעליט, צאָהלבאַר ד. 1.3. 1930. 7) אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשט. ה. בּוק, אָרדרע ל. בּוק, צאָהלבאַר 3.3. 1930 אין פּיעטריקאָוו־טריב. די אַלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צום סטריקאָווער רבי'ן שליט"א און וגערוש

וו. י. ז. א.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 14. ד. ח. וועט אין לאָקאַל פון וו. י. ז. א. (פּושפּיאַזד 2) האַלטען אַ פאָרטראָג

ד"ר י. פרענקעל

1. פון ציקל „די יונגסטע פּאַלעסטינער פּאָעזיע" (א. סלאָנסקי) אילוסטר. רעציטאַציעס.

אָנהויב 8.30 אין אָוונד.

פאַר מיטגלידער און זייערע געסט—איינטריט פריי.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז. אויערן קר. 10—11 2—5 6—7
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכטס קר. 10—11 1—3
ד"ר גאָלדשטיין־ אויגען־קראַנקהייטען 1—2 7—8 פּאָלאַק
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען 12—2 און ווכ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען 10-12 4-5
ד"ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס־הילף 11-1½ 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע־קראַנק. 4½-5½ און 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הערץ לונגען 12—1, 6½—7½
ד"ר טאָפּעל רענטגען 12—2, 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן־אַרצט 3—7
נ. ראָזעס צאָהן־אַרצט 3—8

[illegible]

א רענטגען־אינסטיטוט

[illegible]

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.־קאָסמעטיש. גאַבינעט

פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

צאָהן־אַרצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

14 Zawadzka 14

נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7־ין

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

[illegible] פון 12—2 און פון 5—7. [illegible] אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

[illegible] פּרייז [illegible] — 5 זל. [illegible] — 8 זל. [illegible]

[illegible] פּרייז [illegible]

Za Wydawnictwo „Majer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. [illegible] i D. Silberberg. Czcionkami i drukiem „Majer Folksblat" Piotrkowska [illegible]

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.